



CONSILIUL AUDIOVIZUALULUI AL REPUBLICII MOLDOVA

DECIZIA nr. 267

din 25 octombrie 2024

Cu privire la examinarea Raportului privind reflectarea alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și a referendumului republican constituțional din 20 octombrie 2024 (perioada monitorizată 14-18 octombrie 2024)

Prin Decizia nr. 234 din 20.09.2024, Consiliul Audiovizualului (în continuare – CA) a dispus inițierea unui control privind respectarea de către serviciile media de televiziune, care au declarat că vor reflecta alegerile, a propriei declarații privind politica editorială pentru alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și referendumul republican constituțional din 20 octombrie 2024, a art. 89 și 90 din Codul electoral nr. 325/2022 și a Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1137/2023 (în continuare – *Regulament CEC*). Controlul dispus vizează programele de știri și actualități, emisiunile de promovare electorală și dezbaterile electorale.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și art. 83 alin. (3) lit. a) din CSMA, ale art. 90 alin. (15) și (16) din Codul electoral nr. 325/2022, CA a efectuat controlul serviciilor media de televiziune „Moldova-1”, „TV-Găgăuzia”, „Pro TV Chișinău”, „Canal Regional”, „ATV”, „Exclusiv TV”, „Jurnal TV”, „TVC 21”, „TV8”, „TVR Moldova”, „Cinema 1”, „N4”, „SOR TV”, „Drochia TV”, „Media TV”, „Axial TV”, „TV Elita”, „Studio L” și „R Live TV”, la capitolul respectării prevederilor art. 89 și 90 din Codul electoral nr. 325/2022 și ale Regulamentului CEC, în baza înregistrărilor captate de la un operator IPTV (Moldtelecom) stocate pe serverul CA.

În cadrul ședinței publice din data de 04 octombrie 2024, CA au luat act de Notificarea cu privire la renunțarea la reflectarea alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și referendumul republican constituțional din 20 octombrie 2024 a furnizorului de servicii media „HONESTAS” SRL, fondator al serviciului media de televiziune „Axial TV”.

„Moldova-1”

I. Program de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada de control, serviciul media de televiziune „Moldova-1” a difuzat, în programul de știri și actualități „Mesager”, de la ora 21:00, 20 de subiecte cu caracter electoral. Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 1 oră 09 min. 31 sec., ceea ce constituie 44% din durata totală a programelor de știri și actualități. Cele mai multe subiecte cu caracter electoral au fost difuzate joi, 17 octombrie 2024, iar cele mai puține – marți, 15 octombrie 2024.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 6 categorii de protagoniști: organe de stat – 24 ori, cetățeni de rând – 23, concurenți electorali – 22, actori politici – 9, experți – 7 și organe electorale – 4 apariții. Dintre actorii politici au fost reflectați I. Șor și Blocul „Victorie”. În calitate de organe de stat au fost reflectate următoarele instituții: Comitetul Executiv al UTA Găgăuzia, Primăria

Orhei, MAE, CNA, MAI, Procuratura Anticorupție, Procuratura Bălți, Guvernul, IGP, SIS și PCCOPS. În calitate de organ electoral a fost prezentă Comisia electorală centrală (în continuare – CEC).

De cele mai multe apariții au beneficiat organele de stat, urmate de cetățenii de rând și actorii politici. Cele mai puține apariții le-au avut organele electorale. Participanții la referendum nu au fost reflectați.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, „Moldova-1” a reflectat activitatea a 11 concurenți electorali înregistrați de CEC, volumul total de timp oferit concurenților electorali fiind de 02 min. 12 sec. De cel mai mult timp de reflectare a avut M. Sandu cu 27 sec. (20,5%), urmată de R. Usatii cu 15 sec. (11,4%), iar ceilalți concurenți electorali au fost mediatizați câte 10 sec. (7,6%), fiind menționați. M. Sandu a fost reflectată în cele mai multe subiecte – 3, ceilalți concurenți electorali au fost reflectați în câte două subiecte. Concurenții electorali au avut apariții indirecte.

4. Reflectarea participanților la referendum

În perioada de raport, „Moldova-1” nu a reflectat niciun participant la referendum.

5. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada de raport, „Moldova-1” a reflectat 5 subiecte electorale conflictuale, toate fiind prezentate dezechilibrat.

Astfel, pe data de 14.10.2024, cu începere de la ora 21:01:05, „Moldova-1” a difuzat subiectul cu titlul: „*Guțul, interzisă în UE*”, în care se vorbește despre un nou pachet de sancțiuni împotriva a 5 persoane: Evghenia Guțul – guvernatoarea UTA Găgăuzia și membrii cabinetului său: Mihail Vlah, Iurii Cuznețov și Ilia Uzun, care promovează separatismul, amenință suveranitatea și independența Republicii Moldova. Prin aceeași decizie a fost sancționată și Neli Parotenco, care a lucrat contabilă la Primăria Orhei, dar a fugit în Rusia din cauza investigațiilor privind finanțarea politică ilegală, unde a fondat organizația „Evrazia”.

La 15.10.2024, cu începere de la ora 21:05:07, a fost difuzată o știre despre noi percheziții desfășurate la Bălți în cadrul cauzei penale privind coruperea electorală și finanțarea ilegală a partidelor politice. În cadrul subiectului este prezentată o secvență dintr-o discuție telefonică în care o persoană, care susține că e de la Șor, explică cum sunt transmiși banii de la Moscova și susține că i-a primit deja. De asemenea, în interceptarea prezentată de poliție se spune că a candidat un om din partidul „Victorie”, dar nu se știe cine e. Totodată, se menționează că de la persoanele percheziționate și de la sediul formațiunii au fost ridicate telefoane mobile, mijloace bănești și înscrieri de ciornă.

Un alt subiect ce vizează percheziții la Bălți este difuzat pe 16.10.2024, cu începere de la ora 21:03:34. După expunerea motivului descinderii, se menționează: „în vizerul oamenilor legii sunt membri și activiști ai Bl. Pobeda/Victorie, gestionat de penalul I. Șor. Ministrul AI, Adrian Efros a menționat că dacă vor fi acumulate probe suficiente va fi sesizată CEC” și „Acțiunile au vizat oficiul din Bălți al Bl. P/V., precum și domiciliile unor persoane fizice afiliate formațiunii respective”.

Totodată, la data de 18 octombrie 2024, cu începere de la ora 21:03:34, serviciul media audiovizual a difuzat subiectul cu titlul „*Campanie cu încălcări*” despre rezultatele raportului realizat de Asociația Promo-LEX, în care s-a constatat utilizarea abuzivă a resurselor administrative și implicarea demnitarilor și miniștrilor în activități de campanie în favoarea M. Sandu.

În cadrul aceleiași ediții, cu începere de la ora 21:06:50, „Moldova-1” a fost difuzat subiectul cu titlul „*Portretul activiștilor Șor*” despre reținerea a două persoane vizate într-o cauză penală și continuarea investigației jurnalistice în care au fost vizati: Sașa-Alexandr Martinovici, Oleg- Oleg Crîlov, fost angajat MAI și Raisa Surdu, care conduce o rețea locală coordonată de I. Șor, anterior cercetată penal pentru pungășie și furt, fiind condamnată într-un caz. Totodată, în subiect se vorbește despre Svetlana Stanchevici, speaker în blocul „Victorie”, care a încurajat să se voteze „nu” la referendum, dar își petrece vacanțele în Europa.

Prin urmare, este de menționat că, în subiectele conflictuale lipsește poziția celor vizati sau tentativa redacției de a obține o reacție din partea lor.

6. Asigurarea echilibrului de gen

Raportul gender atestă prezența a 48 de bărbați și a 28 de femei.

7. Relevanța temelor abordate

Subiectele abordate de „Moldova-1” au fost relevante și au vizat procesul electoral: extinderea listei de sancțiuni ale UE, prezența la scrutin, susținere din partea Nordic-Baltic, noi percheziții la Bălți, măsuri pentru alegeri corecte, intenția Rusiei de a submina alegerile, planul de creștere economică, adresarea premierului Recean de a ieși la vot, riscurile post-electorale, opțiunile la alegeri, cetățenii în campania electorală, încălcări înregistrate de Promo-LEX, votul prin poștă și oportunități oferite de UE.

8. Atitudine autor

Serviciul media audiovizual a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali.

9. Accesibilitate

„Moldova-1” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

10. Conformitatea cerințelor legale. Generic

Toate subiectele electorale difuzate de către serviciul media de televiziune de televiziune „Moldova-1” au fost incluse în rubrica „Electorală-2024”.

La data de 17 octombrie 2024, ora 21:17:51, „Moldova-1” a difuzat un subiect despre un sondaj de opinii privind opțiunile la alegeri. Sondajul a fost prezentat incorect, dat fiind faptul că în știre a lipsit informația despre geografia sondajului și autorizarea sau lipsa autorizării de către CEC, contrar prevederilor pct. 48 Regulamentul CEC.

II. Dezbateri electorale

În perioada 14-18 octombrie 2024 „Moldova-1” a difuzat 4 dezbateri electorale, dintre care două au vizat alegerile prezidențiale, iar două – referendumul constituțional.

Cu privire la modul de organizare a dezbaterilor, s-a atestat că „Moldova-1” împreună cu jurnaliști și experți ai campaniei STOPFALS au verificat în timp real declarațiile participanților la dezbateri și au plasat rezultatele în programul CHECKATHON, au distribuit pe paginile oficiale de Facebook și Youtube ale Companiei „Teleradio-Moldova”.

III. Rezultate comparative și concluzii

În perioada a patra de control, „Moldova-1” a difuzat 20 de subiecte cu caracter electoral, cu un subiect mai puțin decât în perioada a treia, de două ori mai multe subiecte decât în perioada a doua și cu 27 de subiecte mai puține decât în prima perioadă.

Cel mai mare volum de timp a fost alocat subiectelor electorale în perioada a patra, 01 oră 09 min. 31 sec., cu 6 min. 45 sec. mai mult decât în prima perioadă, cu 49 min. 36 sec. mai mult decât în a doua perioadă și cu 2 min. 12 sec. mai mult decât în perioada a treia.

Totodată, raportată la durata totală a programelor de știri, ponderea subiectelor cu caracter electoral a înregistrat cea mai mare valoare în perioada a patra, 44 %, cea mai mică valoare fiind atestată în perioada a doua, 8 %.

„Moldova-1” i-a reflectat pe toți cei 11 concurenți electorali în prima și a patra perioadă, în perioada a treia a reflectat 8 concurenți electorali, iar în a doua – niciunul. În prima și a treia perioadă concurenții electorali au fost reflectați în contextul evenimentelor de lansare în campania electorală, a respingerii cererii unui concurent electoral de către Judecătoria Chișinău, a investigației realizată de ZdG și a rapoartelor financiare prezentate la CEC. Dacă în perioada a doua serviciul media audiovizual nu a reflectat niciun concurent electoral, în perioada a patra a menționat toți concurenții

în cadrul știrilor despre rezultatele a două sondaje sociologice. Totodată, un candidat electoral a fost reflectat indirect în subiectul realizat despre raportul Promo-LEX.

Celor 11 concurenți electorali reflectați le-au fost alocate 02 min. 12 sec., mai mult decât în perioada a treia (în perioada a doua de control concurenții electorali nu au fost reflectați), dar de peste 6 ori mai puțin decât în prima perioadă.

În perioada de referință, ca și în perioada a doua, s-a atestat lipsa timpului de emisie în raport cu activitatea participanților la referendum. În perioada întâi au fost reflectați 6 participanți la referendumul republican constituțional, iar în perioada a treia – 5.

La data de 17 octombrie 2024, ora 21:17:51, „Moldova-1” a difuzat un subiect despre un sondaj de opinii privind opțiunile la alegeri. Sondajul a fost prezentat incorect, dat fiind faptul că în știre a lipsit informația despre geografia sondajului și autorizarea sau lipsa autorizării de către CEC, în acest sens fiind relevante prevederile pct. 48 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1137/2023, care statuează următoarele: *„În perioada electorală FSM, în cazul în care reflectă rezultatele sondajelor de opinie privind preferințele politice ale alegătorilor, prezintă suplimentar în mod obligator următoarea informație: 1) cine a comandat, cine a realizat și, dacă se cunoaște, cine a plătit sondajul; 2) metodologia utilizată și perioada în care a fost efectuat sondajul; 3) geografia sondajului, dimensiunea eșantionului (numărul de respondenți) și marja de eroare; 4) autorizarea sau lipsa autorizării sondajului de către CEC.”*

Potrivit prevederilor art. 90 alin. (1) din Codul electoral nr. 325 din 08.12.2022: *„În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri) și participanții la referendum sunt difuzate/publicate cu respectarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de Comisia Electorală Centrală.”*

În perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024, „Moldova-1” a difuzat 98 de subiecte cu caracter electoral. Cele mai multe știri electorale au fost prezentate în prima perioadă de control (47 de subiecte), iar cele mai puține – în perioada a doua (10 subiecte). Volumul total de timp alocat subiectelor cu caracter electoral în perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024 a fost de 03 ore 39 min. 24 sec., ceea ce constituie o pondere medie de 22,3% din durata totală a programelor de știri și actualități difuzate de „Moldova-1”. Totodată, în perioada a patra, serviciul media audiovizual a alocat cel mai mult timp subiectelor cu caracter electoral, 01 oră 09 min. 31 sec., iar cel mai puțin timp alocat subiectelor electorale a fost înregistrat în perioada a doua de control – 19 min. 55 sec.

Volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 17 min. 37 sec. Totodată, „Moldova-1” a oferit cel mai mare spațiu concurenților electorali în prima perioadă de control, 13 min. 29 sec., difuzând în special subiecte despre lansarea în campania electorală, iar cel mai puțin concurenții electorali au fost reflectați în perioada a treia, 01 min. 56 sec.; în a doua perioadă de control, concurenții electorali nu au fost reflectați deloc.

Cel mai reflectat concurent electoral în perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024 a fost T. Ulianoschi – cu 02 min. 01 sec. (11,4 %), urmat de M. Sandu – cu 01 min. 59 sec. (11,3 %). Totodată, M. Sandu și R. Usatii au fost cei mai reflectați concurenți electorali din punct de vedere al frecvenței apariției în cadrul subiectelor electorale (cu câte 8 apariții), iar cel mai puțin reflectat a fost O. Țicu – cu 01 min. 01 sec. (5,8 %).

Pe parcursul celor patru perioade de control, „Moldova-1” a reflectat 7 participanți la referendum din cei 15 înregistrați de CEC.

Volumul total de timp oferit participanților la referendum a fost de 03 min. 10 sec. În prima perioadă au fost difuzate subiecte despre înregistrarea la CEC a 4 participanți la referendum și despre conflictul dintre PCRM și IP Compania „Telradio-Moldova”, iar în a treia perioadă au fost vizați participanții Acasă, VP, MAN, AUR și PCRM în legătură cu rapoartele financiare prezentate la CEC. În a doua și

a patra perioadă de control s-a constatat lipsa reflectării participanților la referendumul republican constituțional.

În perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024, „Moldova-1” a reflectat campania electorală prin prisma evenimentelor de lansare în campanie a concurenților electorali și, preponderent, din perspectiva activității CEC și a încălcărilor pe care le-au comis unii concurenți. O atenție sporită s-a acordat subiectelor ce se refereau la tentativele de fraudare a alegerilor. Totodată, ca urmare a controlului s-a atestat că „Moldova-1” nu a mediatizat concurenții din perspectiva prezentării activităților de campanie, iar în perioada a doua serviciul media audiovizual nu a reflectat niciun concurent electoral.

„TV-Găgăuzia”

I. Program de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada de control, serviciul media de televiziune „TV-Găgăuzia” a difuzat, în programul de știri și actualități „Știri”, de la ora 21:30, 5 subiecte cu caracter electoral. Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 08 min. 26 sec., ceea ce constituie 5% din durata totală a programelor de știri și actualități. „TV-Găgăuzia” a difuzat subiecte cu caracter electoral în 2 zile din 5. Luni, pe data de 14 octombrie 2024, au fost difuzate trei subiecte cu caracter electoral și miercuri, pe data de 16 octombrie 2024 – două subiecte.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 3 categorii de protagoniști: organe electorale – 4, organe de stat – 2 și experți – 1. În calitate de organe de stat au fost reflectate următoarele instituții: IGP și CNAS. În calitate de organe electorale a fost prezentă CEC și Consiliului Electoral de Circumscripție din Comrat.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, „TV-Găgăuzia” nu a reflectat niciun concurent electoral.

4. Reflectarea participanților la referendum

În perioada de raport, „TV-Găgăuzia” nu a reflectat niciun participant la referendum.

5. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada de raport, „TV-Găgăuzia” nu a reflectat niciun subiect electoral cu caracter conflictual.

6. Asigurarea echilibrului de gen

Raportul gender atestă prezența a 2 bărbați și a 3 femei.

7. Relevanța temelor abordate

Subiectele abordate de „TV-Găgăuzia” au fost relevante și au vizat procesul electoral: accesibilitatea secțiilor de votare, numărul de observatori, buletinele de vot în 6 limbi, ședința Consiliului Electoral de Circumscripție din Comrat și măsurile de securitate în timpul alegerilor.

8. Atitudine autor

Având în vedere faptul că serviciul media a prezentat doar informații generale, atitudinea autorului programului a fost neutră și nepărtinitoare.

9. Accesibilitate

„TV-Găgăuzia” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

10. Conformitatea cerințelor legale. Generic

La capitolul respectării declarației privind reflectarea alegerilor prezidențiale și referendumului republican constituțional, depusă de către furnizorul de servicii media și aprobată de către CA, este de menționat că, toate subiectele electorale difuzate de către serviciul media de televiziune de televiziune „TV-Găgăuzia” au fost incluse în rubrica „Electorala-2024”.

II. Dezbateri electorale

În perioada 14-18 octombrie 2024 „TV-Găgăuzia” a difuzat 8 dezbateri electorale, dintre care 4 au vizat alegerile prezidențiale, iar 4 – referendumul constituțional.

Prin scrisoarea nr. 328 din 24.10.2024, furnizorul de servicii media Compania Publică „Găgăuzia Radio Televizionu” și-a exprimat dezacordul asupra rezultatelor controlului privind organizarea și desfășurarea dezbaterilor electorale.

Informațiile expuse de „TV Găgăuzia” au fost revizuite de CA, și ca urmare a identificării unor erori tehnice concluziile din raport au fost modificate, în partea ce ține de dezbaterile electorale.

III. Rezultate comparative și concluzii

În cea de-a patra perioadă de control, „TV-Găgăuzia” a difuzat 5 subiecte cu caracter electoral, cu 2 subiecte mai mult decât în perioada precedentă, dar mai puțin decât în prima și a doua perioadă (8 și 11 subiecte, corespunzător). În ceea ce privește volumul total de timp alocat subiectelor electorale, în a patra perioadă serviciul media audiovizual a acordat mai mult timp subiectelor electorale (08 min. 26 sec.), decât în perioada a treia (04 min. 34 sec.), dar mai puțin decât în prima (13 min. 56 sec.) și a doua perioadă (15 min. 58 sec.).

Raportată la durata totală a programelor de știri, ponderea subiectelor cu caracter electoral a înregistrat o mică ascensiune în perioada de raport (5%) comparativ cu perioada precedentă (3%), fiind, însă, inferioară valorilor din prima (7%) și a doua (9 %) perioade de control. Concurenții electorali au fost reflectați doar în primele două perioade de control, durata reflectării acestora fiind de 06 min. 29 sec. (4 concurenți) în prima perioadă și 12 min. 28 sec. în cea de-a doua (11 concurenți). serviciul media audiovizual nu a reflectat în prima și a patra perioadă niciun participant la referendum. În a doua și a treia perioadă, în cadrul unui subiect, au fost nominalizați toți participanții la referendum și opțiunea acestora.

În perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024, „TV-Găgăuzia” a difuzat 27 de subiecte cu caracter electoral. Cele mai multe știri electorale au fost prezentate în a doua perioadă de control (11 de subiecte), iar cele mai puține – în a treia perioadă (3 subiecte). Volumul total de timp alocat subiectelor cu caracter electoral în perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024 a fost de 42 min. 54 sec., ceea ce constituie o pondere medie de 5,7 % din durata totală a programelor de știri și actualități difuzate de „TV-Găgăuzia”. Totodată, în a doua perioadă de control a fost alocat cel mai mult timp subiectelor cu caracter electoral, 15 min. 58 sec., iar cel mai puțin timp alocat subiectelor electorale a fost înregistrat în a treia perioadă – 04 min. 34 sec.

Volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 18 min. 57 sec. Totodată, „TV-Găgăuzia” a oferit cel mai mare spațiu concurenților electorali în perioada a doua de control, 12 min. 28 sec., difuzând lansarea în campanie a 7 candidați, plus un subiect în care au fost nominalizați toți candidații, iar cel mai puțin concurenții electorali au fost reflectați în prima perioadă, oferind 06 min. 29 sec., în care a fost difuzată lansarea în campanie a 4 concurenți electorali, primii înregistrați de CEC. În a treia și a patra perioadă nu a fost reflectat niciun concurent electoral.

Cei mai reflectați concurenți electorali în perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024, au fost I. Vlah și I. Chicu – cu câte 01 min. 47 sec. (9,4%), urmați de T. Ulianoschi – cu 01 min. 45 sec. (9,2%), iar cel mai puțin reflectat a fost V. Furtună – cu 01 min. 40 sec. (8,8%), urmată de M. Sandu – cu 01 min. 41 sec. (8,9%). Fiecare concurent a fost reflectat în două subiecte.

Toți participanții la referendum au fost reflectați câte 10 sec. în două subiecte.

Volumul total de timp oferit participanților la referendum a fost de 02 min. 30 sec. În prima și a patra perioadă de control s-a constatat lipsa reflectării participanților la referendumul republican constituțional.

„PRO TV Chișinău”

I. Program de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 14-18 octombrie 2024, serviciul media de televiziune „PRO TV Chișinău” a difuzat, în programul de știri și actualități „Știrile PRO TV Chișinău”, de la ora 20:00, 34 de subiecte cu caracter electoral. Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 01 oră 37 min. 10 sec., ceea ce constituie 46% din durata totală a programelor de știri și actualități.

Cele mai multe subiecte cu caracter electoral au fost difuzate joi și vineri câte 8 subiecte, marți și miercuri câte 7 subiecte și luni 4 subiecte.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 6 categorii de protagoniști, preponderent concurenții electorali (113 ori), urmați de actorii politici (32 de ori), organele de stat (30 de ori), cetățenii de rând (16 ori), experți (9 ori) și organele electorale (8 ori).

Actorii politici vizați au fost Ilan Șor, Bl. „Victorie”, Bl. „Împreună”, PAS, PN, PSRM, PCRM, PSDE, PVM, PDCM, MAN, organele de stat (IGP, Președinția, Guvernul, CNA, Procuratura Anticorupție, MAI, SIS, PCCOCS și organul electoral – CEC).

De cele mai multe apariții au beneficiat concurenții electorali, iar cele mai puține apariții le-a avut organul electoral.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de control, „PRO TV Chișinău” a reflectat toți concurenții electorali înregistrați de CEC, 11 la număr, volumul total de timp oferit concurenților electorali fiind de 52 min. 46 sec. De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat R. Usatii cu 06 min. 27 sec. (12,2%), urmat de M. Sandu cu 06 min. 05 sec. (11,5%), iar cel mai puțin timp de reflectare a avut concurenta electorală, I. Vlah, cu 03 min. 20 sec. (6,3%).

Toți concurenții electorali au fost reflectați cu oferirea timpului pentru prezentarea activităților electorale, invitați la dezbateri, averile concurenților electorali, dar și încălcările atestate de Promo-Lex. Totodată, A. Stoianoglo, M. Sandu și R. Usatii au fost reflectați în câte 12 subiecte, I. Chicu în 11 subiecte, I. Vlah, O. Țicu, V. Furtună, T. Ulianoschi și N. Morari în câte 10 subiecte, iar V. Tarlev și A. Năstase în câte 8 subiecte.

Toți concurenții electorali au beneficiat de apariții atât directe, cât și indirecte.

4. Reflectarea participanților la referendum

În perioada de control, serviciul media audiovizual nu a reflectat participanții la referendumul republican constituțional din 20 octombrie 2024. În Declarația privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor la funcția de Președinte al Republicii Moldova din 20 octombrie 2024, serviciul media audiovizual s-a angajat să reflecte alegerile prezidențiale.

5. *Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual*

În perioada de raport, „PRO TV Chișinău” a reflectat 12 subiecte electorale conflictuale, toate fiind prezentate echilibrat.

6. *Asigurarea echilibrului de gen*

Raportul gender atestă prezența a 61 de femei și 116 bărbați.

7. *Relevanța temelor abordate*

Subiectele electorale abordate de „PRO TV Chișinău” au conținut teme relevante, deoarece au fost știri de interes public în care s-a vorbit despre coruperea alegătorilor, promisiuni de campanie ale concurenților electorali, ce funcții au ocupat anterior concurenții electorali, încălcările atestate de Promo-LEX, etc.

8. *Atitudine autor*

Serviciul media audiovizual a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali.

9. *Accesibilitate*

Serviciul media audiovizual a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin vociferarea în limba română și rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

10. *Conformitatea cerințelor legale. Generic*

Toate subiectele cu caracter electoral au fost incluse în rubrica „Electorală 2024”.

II. Dezbateri electorale

„PRO TV Chișinău” a organizat 4 dezbateri dedicate alegerilor prezidențiale. Pe data de 14, 15 și 16.10.2024 au fost invitați câte 3 concurenți electorali, dintre care, pe 14.10.2024, nu s-a prezentat V. Furtună, pe 15.10.2024, nu s-a prezentat I. Vlah și pe 16.10.2024, nu s-a prezentat M. Sandu. Pe data de 17.10.2024 au fost invitați și au participat T. Ulianovschi și N. Morari. Dezbaterile electorale au fost organizate în corespundere cu rigorile legale.

III. Rezultate comparative și concluzii

În cea de-a patra perioadă de control, numărul subiectelor electorale difuzate de furnizor și timpul alocat acestora au înregistrat o creștere în raport cu perioada precedentă – de la 29 de subiecte (01 oră 08 min. 47 sec.) la 34 de subiecte (01 oră 37 min. 10 sec.). Raportată la durata totală a programelor de știri, ponderea subiectelor cu caracter electoral a înregistrat o creștere importantă, de la 19% în prima perioadă de control, la 46% în perioada de raport. Durata reflectării concurenților electorali a crescut și ea semnificativ, de la 07 min. 47 sec. în perioada de control precedentă, la 52 min. 46 sec. în perioada a patra, depășind valoarea cumulativă a reflectării concurenților pentru toate cele 3 perioade anterioare. Atât în perioada curentă de control, cât și în cele două precedente, activitatea participanților la referendum nu a fost reflectată, doar în prima perioadă fiindu-le acordate 02 min. 16 sec.

Cumulativ, în cele patru perioade de control, de cel mai mult timp de reflectare a beneficiat T. Ulianovschi cu 11 min. 04 sec., urmat de V. Furtună cu 10 min. 38 sec., M. Sandu cu 10 min. 31 sec. și R. Usatîi cu 10 min. 26 sec., iar cel mai puțin timp de reflectare l-a avut V. Tarlev, cu 07 min. 19 sec.

De asemenea, M. Sandu a fost mediatizată în cele mai multe subiecte, 27 la număr, urmată de A. Stoianoglo, R. Usatîi în câte 22 de subiecte, iar în cele mai puține subiecte (16) a fost prezentată N. Morari.

Serviciul media audiovizual a reflectat 10 participanți la referendum din cei 15 înscriși de CEC, în prima perioadă de control (20-29.09.2024). Aceștia au fost prezentați în cadrul unui singur subiect.

„ATV”

I. Program de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada de control, serviciul media de televiziune „ATV” a difuzat, în programul de știri și actualități „Новости ATV”, de la ora 17:30, 3 subiecte cu caracter electoral.

Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 04 min. 51 sec., ceea ce constituie 18% din durata totală a programelor de știri și actualități.

„ATV” s-a angajat să reflecte programele de știri și actualități în fiecare zi de vineri, respectiv, în data de 18 octombrie, au fost reflectate 3 subiecte cu caracter electoral.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 3 categorii de protagoniști: concurenți electorali – 11, organe de stat – 2 și organe electorale – 1.

În calitate de organe de stat au fost reflectate următoarele instituții: Inspectoratul General de Poliție și Serviciul de Informații și Securitate. În calitate de organ electoral a fost prezentă CEC.

De cele mai multe apariții au beneficiat concurenții electorali, iar cele mai puține apariții le-au avut organele de stat și organele electorale.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, „ATV” a reflectat activitatea a 11 concurenți electorali înregistrați de CEC, volumul total de timp oferit acestora fiind de 55 sec. Toți concurenții au beneficiat de câte 05 sec. într-un singur subiect. Toți concurenții electorali au fost reflectați în cadrul unui subiect.

4. Reflectarea participanților la referendum

În perioada de raport, „ATV” nu a reflectat niciun participant la referendum.

5. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada de raport, „ATV” nu a reflectat niciun subiect electoral cu caracter conflictual.

6. Asigurarea echilibrului de gen

Raportul gender atestă prezența a 9 bărbați și a 5 femei.

7. Relevanța temelor abordate

Subiectele abordate de „ATV” au fost relevante și au vizat procesul electoral: importanța votului, lista concurenților electorali și încercări de destabilizare a RM.

8. Atitudine autor

Serviciul media audiovizual a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali reflectați.

9. Accesibilitate

„ATV” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz, prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

10. Conformitatea cerințelor legale. Generic

La capitolul respectării declarației privind reflectarea alegerilor prezidențiale și referendumului republican constituțional, depusă de către furnizorul de servicii media și aprobată de către CA, este

de menționat că, toate subiectele electorale difuzate de către serviciul media de televiziune de televiziune „ATV” au fost incluse în rubrica „Electorala-2024”.

II. Rezultate comparative și concluzii

În perioada a patra, „ATV” a difuzat 3 subiecte cu caracter electoral, cu 3 subiecte mai puțin decât în perioada precedentă de control, similar cu cea de-a doua perioadă și cu un subiect mai mult decât în prima (2 subiecte). În ceea ce privește volumul total de timp alocat subiectelor electorale în a patra perioadă (55 sec.), serviciul media audiovizual a acordat mai puțin timp acestora decât în perioada precedentă (04 min. 09 sec.).

Totodată, raportată la durata totală a programelor de știri, ponderea subiectelor cu caracter electoral a înregistrat cea mai mare valoare în perioada a treia, 40 %, cea mai mică valoare fiind atestată în prima perioadă, 5 %.

Concurenții electorali au fost reflectați în a treia și a patra perioadă. În a treia perioadă, concurenții au fost mediatizați în cadrul unui subiect și fiecare concurent a fost prezentat prin prisma calităților profesionale și a promisiunilor electorale, iar în a patra perioadă, toți concurenții au fost nominalizați în cadrul unui subiect.

De asemenea, „ATV” în prima și a patra perioadă nu a reflectat niciun participant la referendum, în a doua a fost mediatizat un singur participant – PSDE, iar în a treia perioadă, în cadrul unui subiect, au fost nominalizați toți participanții la referendum și opțiunea pe care o promovează.

În perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024, „ATV” a difuzat 14 de subiecte cu caracter electoral. Cele mai multe știri electorale au fost prezentate în a treia perioadă de control (6 de subiecte), iar cele mai puține – în prima perioadă (două subiecte). Volumul total de timp alocat subiectelor cu caracter electoral în perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024 a fost de 20 min. 59 sec., ceea ce constituie o pondere medie de 19,0 % din durata totală a programelor de știri și actualități difuzate de „ATV”. Totodată, în a treia perioadă, a fost alocat cel mai mult timp subiectelor cu caracter electoral, 11 min. 25 sec., iar cel mai puțin timp alocat subiectelor electorale a fost înregistrat în prima perioadă de control – 01 min. 25 sec.

Volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 05 min. 04 sec.. Totodată, „ATV” a oferit cel mai mare spațiu concurenților electorali în perioada a treia de control, 04 min. 09 sec., difuzând un subiect în care au fost prezentate funcțiile ocupate și unele angajamente din programul electoral ale fiecărui concurent electoral, iar cel mai puțin, concurenții electorali au fost reflectați în perioada a patra, 55 sec., fiind nominalizați în cadrul unui singur subiect. În prima și a doua perioadă nu a fost reflectat niciun concurent electoral.

Cel mai reflectat concurent electoral în perioada 20 septembrie – 18 octombrie, a fost A. Stoianoglo – cu 40 sec. (13,2%), urmat de O. Țicu – cu 34 sec. (11,2%) și I. Chicu – cu 32 sec. (10,5%), iar cel mai puțin reflectat a fost A. Năstase – cu 20 sec. (6,6 %), urmat de I. Vlah – cu 21 sec. (6,9%). Fiecare concurent a fost reflectat în două subiecte.

Pe parcursul celor patru perioade de control, participantul la referendum PSDE a beneficiat de cel mai mult timp de reflectare și a fost mediatizat în două subiecte. În schimb ceilalți participanți au fost menționați în cadrul unui subiect.

Volumul total de timp oferit participanților la referendum a fost de 02 min. 28 sec., dintre care 01 min. și 18 sec. au fost alocate participantului PSDE. În prima și ultimă perioadă de control s-a constatat lipsa reflectării participanților la referendumul republican constituțional.

Prin urmare, se poate constata că serviciul de televiziune „ATV” a reflectat campaniile electorale pentru alegerile prezidențiale și referendumul republican constituțional într-un mod formal, concentrându-se în principal pe tehnica votării și pe activitatea CEC. În special au fost abordate subiecte privind procedurile organizatorice și tehnice realizate în contextul desfășurării alegerilor, fiind de facto neglijate activitățile participanților la referendum și concurenților electorali, care ar fi oferit alegătorilor informație pentru a decide în privința concurenților și opțiunilor la referendum.

„Exclusiv TV”

I. Program de știri și actualități

1. *Reflectarea campaniei electorale*

În perioada 14 octombrie-18 octombrie 2024, serviciul media de televiziune „Exclusiv TV” a difuzat, în programul de știri și actualități „Știri”, de la ora 22:40, 22 de subiecte cu caracter electoral. Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 01 oră 05 min. 59 sec., ceea ce constituie 42% din durata totală a programelor de știri și actualități.

Cele mai multe subiecte cu caracter electoral au fost difuzate pe data de 15.10.2024 (marți), 16.10.2024 (miercuri) și 18.10.2024 (vineri) – câte 5 subiecte. Cele mai puține subiecte de știri cu caracter electoral au fost difuzate pe data de 17.10.2024 (joi) – 3 subiecte. „Exclusiv TV” a difuzat zilnic știri cu caracter electoral.

2. *Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral*

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 7 categorii de protagoniști, preponderent, organe de stat – 23, concurenți electorali – 18, actorii politici – 14, experți – 4, organe electorale – 3, cetățeni de rând și participanți la referendum – 2. Dintre actorii politici au fost reflectați Ilan Șor, BL „Victoria – Pobeda”, PN și PSRM. În calitate de organe de stat au fost reflectate următoarele instituții: CNA, SIS, Guvernul, Președinția, Procuratura Generală, Parlamentul Republicii Moldova, IGP și Procuratura Anticorupție. În calitate de organ electoral a fost prezentă CEC.

De cele mai multe apariții au beneficiat organele de stat. Cele mai puține apariții le-au avut participanții la referendum și cetățenii de rând.

3. *Reflectarea concurenților electorali*

În perioada de raport, „Exclusiv TV” a reflectat activitatea a 11 concurenți electorali înregistrați de CEC, volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 11 min. 37 sec.

De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat A. Năstase cu 02 min. 33 sec. (22,0%), urmat de R. Usatîi cu 02 min. 16 sec. (19,5%), iar cel mai puțin a fost reflectată I. Vlah cu 15 sec. (2,2%).

De cea mai mare durată reflectării a beneficiat A. Năstase cu 02 min. 33 sec., urmat de R. Usatîi cu 02 min. 16 sec., iar cel mai puțin a fost reflectată I. Vlah cu 15 sec.

În cele mai multe subiecte cu caracter electoral a fost reflectat concurentul electoral R. Usatîi – 4 subiecte. Concurenții electorali A. Stoianoglo, M. Sandu, A. Năstase și N. Morari au fost reflectați în două subiecte cu caracter electoral. Concurenții electorali V. Tarlev, I. Vlah, I. Chicu, V. Furtună și T. Ulianovschi au fost reflectați într-un subiect de știri cu caracter electoral.

Concurenții electorali A. Stoianoglo, M. Sandu, R. Usatîi, A. Năstase, T. Ulianovschi și N. Morari au beneficiat de apariții atât directe, cât și indirecte. Concurenții electorali V. Tarlev, I. Chicu și O. Țîcu au avut doar apariții directe. Concurenții electorali I. Vlah și V. Furtună au avut doar apariții indirecte.

4. *Reflectarea participanților la referendum*

În perioada de raport, au fost reflectați 2 din 15 participanți înregistrați de CEC, volumul total de timp acordat participanților la referendum fiind de 10 sec.

Participanții la referendum PCRМ și PR au beneficiat de 05 sec. din timp de reflectare. Ceilalți 13 participanți la referendum nu au beneficiat de timp de reflectare.

Participanții la referendum PCRМ și PR au fost menționați într-un subiect de știri cu caracter electoral, beneficiind doar de apariții indirecte în subiecte cu caracter electoral.

5. *Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual*

În perioada de raport, „Exclusiv TV” a reflectat 9 subiecte electorale conflictuale, toate fiind prezentate echilibrat.

6. Asigurarea echilibrului de gen

Raportul gender atestă prezența a 28 de bărbați și 14 femei.

7. Relevanța temelor abordate

Subiectele abordate de „Exclusiv TV” au fost relevante și au vizat procesul electoral: mediatizarea a doi participanți la referendumul republican constituțional, oferirea promisiunilor electorale de concurenții electorali, sondaj despre preferințele electorale ale alegătorilor, activitatea CEC, mituirea alegătorilor moldoveni în campanie, finanțarea ilegală a campaniei electorale etc.

8. Atitudine autor

Serviciul media audiovizual a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali/participanții la referendum reflectați.

9. Accesibilitate

Serviciul media audiovizual a respectat parțial rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz, prin afișarea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

10. Conformitatea cerințelor legale. Generic

În perioada de raport, „Exclusiv TV”, în cadrul programelor de știri și actualități, a inclus toate subiectele electorale în rubrica specială „Electorală 2024”.

II. Rezultate comparative și concluzii

Pe parcursul celor patru perioade de control numărul subiectelor electorale difuzate de furnizor a fost relativ constant, fiind cuprins între 22 și 28 de subiecte per perioadă. Timpul alocat acestora a crescut ușor în a doua perioadă (de la 01 oră 06 min. 59 sec. la 01 oră 12 min. 09 sec.) și accentuat în cea de-a treia, atingând durata de 01 oră 33 min. 29 sec., sau cu aproape 40% mai mult decât în prima perioadă. În a patra perioadă timpul alocat subiectelor cu caracter electoral a scăzut, comparativ cu a treia perioadă de la 01 oră 33 min. 29 sec. la 01 oră 05 min. 59 sec. La fel, se poate remarca o creștere constantă a ponderii subiectelor electorale în durata totală a buletinelor informative de la 23% în prima perioadă, la 47% în a treia perioadă de raport. În cea de-a patra perioadă de raport, ponderea subiectelor electorale în durata totală a buletinelor informative a scăzut de la 47% la 42% comparativ cu a treia perioadă. La capitolul reflectării concurenților electorali, numărul acestora s-a diminuat de la prima la cea de-a treia perioadă de control de la 11 la 5. În cea de-a patra perioadă de raport, numărul acestora a crescut de la 5 la 11, comparativ cu a treia perioadă. Totodată, în a treia perioadă, s-a constatat diminuarea timpului alocat reflectării referendumului constituțional (în raport cu a doua perioadă de control) de la 03 min. 04 sec. la 01 min. 45 sec. și a numărului participanților la referendum reflectați de la 15 la 1. În cea de-a patra perioadă de control au fost menționați doi participanți la referendum, iar în raport cu a treia perioadă de control, durata reflectării participanților la referendum s-a diminuat de la 01 min. 45 sec. la 10 sec.

Valoarea medie a ponderii subiectelor cu caracter electoral pentru perioada 20 septembrie – 18 octombrie 2024 a constituit 35,2%.

De cel mai mult timp de reflectare, în perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024, a beneficiat concurentul electoral A. Stoianoglo, cu o durată totală de 09 min. 02 sec., urmat de concurentul R. Usatii cu 06 min. 58 sec. Cel mai puțin reflectat a fost concurentul O. Țicu care a avut o durată totală de 02 min. 15 sec. În cele mai multe subiecte cu caracter electoral au fost reflectați concurenții A. Stoianoglo, M. Sandu și R. Usatii – 11 subiecte. De cele mai puține apariții în subiecte cu caracter electoral a beneficiat concurentul electoral T. Ulianoschi – 4 subiecte. Pe parcursul celor patru perioade de control, toți concurenții electorali au beneficiat de timp pentru prezentarea programelor și promisiunilor electorale, fiind mediatizate și lansările în campania electorală. Durata totală de

reflectare a concurenților electorali în cele 4 perioade de control a constituit 51 min. 15 sec. și 85 de apariții.

În raport cu participanții la referendum, de cel mai mult timp de reflectare a beneficiat participantul MAN cu 01 min. 55 sec., urmat de PSDE cu 01 min. 49 sec., iar de cel mai puțin timp de reflectare au beneficiat participanții la referendum AUR, PPN, Acasă și VP – câte 05 sec.

De cele mai multe apariții în subiecte cu caracter electoral au beneficiat participanții la referendum PCRM, ALDE, PR și MAN – 3 subiecte, urmate de PVE, CUB, Bl. „Împreună”, PDA și PRSDE – 2 subiecte. Participanții la referendum AUR, PPN, Acasă și VP au fost menționați într-un subiect de știri cu caracter electoral.

Durata totală de reflectare a participanților la referendum în cele 4 perioade de control a constituit 07 min. 04 sec. și 30 de apariții.

„Jurnal TV”

I. Program de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 14-18 octombrie 2024, serviciul media de televiziune „Jurnal TV” a difuzat, în programul de știri și actualități „Jurnalul orei 19:00”, de la ora 19:00, 27 de subiecte cu caracter electoral. Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 01 oră 03 min. 36 sec., ceea ce constituie 30% din durata totală a programelor de știri și actualități.

Cele mai multe subiecte cu caracter electoral au fost difuzate în perioada 16-18.10.2024 (marți-joi). Totodată, este de menționat că serviciul media audiovizual a difuzat știri electorale în toate zilele, conform Declarației privind politica editorială aprobată de CA.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 7 categorii de protagoniști, preponderent, cetățeni de rând (42 de ori), concurenți electorali (32 de ori), organele de stat (24 de ori), actorii politici (13 ori), organele electorale – 9, participanți la referendum – 6 și experți - 5. Dintre actorii politici au fost reflectați Ilan Șor, formațiunea „Victoria – Pobeda”, Marina Tauber, PN, PAS. În calitate de organe de stat au fost reflectate următoarele instituții: MAI, CNA, MAEIE, SIS, IGP, ASP, PCCOCS, Ministerul pentru Reintegrare și conducerea UTA Găgăuzia. În calitate de organ electoral a fost prezentă CEC.

De cele mai multe apariții au beneficiat cetățenii de rând. Cele mai puține apariții le-au avut experții.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, „Jurnal TV” a reflectat activitatea a 11 concurenți electorali înregistrați de CEC, volumul total de timp oferit concurenților electorali fiind de 14 min. 26 sec.

Totodată, se atestă că „Jurnal TV” a reflectat toți concurenții electorali. De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat M. Sandu cu 02 min. 26 sec. (16,9%), urmată de R. Usatîi cu 02 min. 12 sec. (15,2%), iar cel mai puțin a fost reflectată N. Morari cu 24 sec. (2,8%).

Toți concurenții electorali au beneficiat de o mediatizare a activităților electorale. Cea mai mare reflectare ca durată a avut-o M. Sandu 02 min. 26 sec și 5 apariții, urmată de R. Usatîi cu o durată de 02 min. 12 sec și la fel 5 apariții. Cei doi sunt urmași de concurentul A. Stoianoglo cu durata de 01 min. 34 sec și apariții în 4 subiecte. De cele mai mici durate de reflectare au avut parte I. Vlah – 30 sec. și N. Morari – 24 sec, fiecare cu apariție în câte un subiect.

Cu excepția N. Morari și O. Țicu, care au fost reflectați doar indirect, ceilalți concurenți electorali au avut apariții directe și indirecte.

4. Reflectarea participanților la referendum

În perioada de raport, au fost reflectați 4 participanți la referendum din 15 participanți înregistrați de CEC, volumul total de timp acordat participanților la referendum a fost de 02 min. 18 sec. Celor 4

participanți la referendum prezentați li s-a oferit oportunitatea de a-și pronunța și argumenta opțiunea pentru referendum. 3 participanți au fost reflectați în cadrul a câte un subiect, iar PCRМ în cadrul a 3 subiecte. De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat PCRМ cu 57 sec., urmat de PVE cu 32 sec., CUB cu 26 sec. și ALDE cu 23 sec.

Toți participanții la referendum reflectați au avut parte de apariții directe și indirecte.

5. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada de raport, „Jurnal TV” a reflectat 10 subiecte electorale conflictuale, toate fiind prezentate echilibrat.

6. Asigurarea echilibrului de gen

Raportul gender atestă prezența a 61 de bărbați și 53 de femei.

7. Relevanța temelor abordate

Subiectele abordate de „Jurnal TV” au fost relevante și au vizat procesul electoral: mediatizarea participanților la referendumul republican constituțional, informații generale despre tehnica votării, oferirea promisiunilor electorale de concurenți și vox-populi. Este de remarcat faptul că, în perioada de raport au fost difuzate mai multe subiecte electorale despre coruperea alegătorilor din Republica Moldova de „gruparea Șor”, de exemplu în reportajele: „Percheziții la acoliții lui Șor”, din 15.10.2024, „Noi percheziții la Bălți” din 16.10.2024 și „Percheziții la Nisporeni și Strășeni” din 18.10.2024. Suplimentar, este de afirmat că, în cadrul mai multor subiecte electorale difuzate, atenția a fost focalizată asupra posibilei ingerințe a Federației Ruse în contextul desfășurării alegerilor prezidențiale și referendumului („UE acuză Rusia de imixtiune în alegeri” din 15.10.2024; „SUA: Rusia vrea să submineze alegerile” și „Rusia se amestecă în alegeri” din 16.10.2024). De asemenea, pe 18.10.2024 a fost difuzat subiectul „CEC raportează nereguli în campanie” în care Comisia Electorală Centrală a afirmat că anumite forțe politice neînregistrate în cursa electorală au făcut agitație atât pentru referendum, cât și pentru unii concurenți electorali. Subiectele electorale respective atrag atenția consumatorilor de servicii media asupra procesului electoral în ansamblu, dar au și rolul de a atenționa alegătorii asupra unor posibile ilegalități sau tentative de compromitere a alegerilor prezidențiale și referendumului republican constituțional din 20 octombrie 2024.

8. Atitudine autor

Serviciul media audiovizual a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali/participanții la referendum reflectați.

9. Accesibilitate

Serviciul media audiovizual a respectat parțial rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz, prin afișarea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

10. Conformitatea cerințelor legale. Generic

În perioada de raport, „Jurnal TV”, în cadrul programelor de știri și actualități, a inclus toate subiectele electorale în rubrica specială „Electorală 2024”.

II. Dezbateri electorale

„Jurnal TV” a organizat 3 dezbateri dedicate alegerilor prezidențiale. Pe data de 14.10.2024 au fost invitați 3 concurenți electorali, pe 15.10 și 16.10 – câte 4 concurenți. Este de menționat că pe 14.10.2024, concurenții V. Furtună și V. Tarlev nu s-a prezentat la dezbateri, pe 15.10.2024 nu s-au prezentat I. Vlah și I. Chicu, iar pe 16.10.2024 nu s-au prezentat M. Sandu și A. Stoianoglo.

Dezbaterile electorale au fost organizate în corespundere cu rigorile legale.

III. Rezultate comparative și concluzii

În perioada de raport „Jurnal TV” a difuzat 27 de subiecte cu caracter electoral, la fel ca în prima perioadă, cu 7 subiecte mai multe decât în perioada a doua și cu 3 subiecte mai multe decât în perioada a treia.

Cel mai mare volum de timp a fost alocat subiectelor electorale în perioada I (01 oră 04 min. 44 sec.), devansând perioada a IV-a cu aproximativ un minut (01 oră 03 min. 36 sec.). În perioada a II-a, timpul alocat subiectelor electorale a înregistrat o scădere la 41 min. 57 sec., având o revenire în perioada a III-a – 54 min. 26 sec.

Raportată la durata totală a programelor de știri, ponderea subiectelor cu caracter electoral a înregistrat o ascensiune graduală, atingând 30% în cea de-a patra perioadă, fiind cea mai mare pondere din toate patru perioade de control.

Numărul concurenților electorali mediatizați a fost unul constant de 11 pentru toate perioadele de control.

Durata reflectării concurenților electorali a cunoscut un regres de la 26 min. 01 sec. în prima perioadă la 12 min. 14 sec. în perioada a III-a, cu o relativă revenire în perioada IV – 14 min. 26 sec.

Cu privire la reflectarea participanților la referendum, în perioada a II-a și a III-a au fost reflectați cei mai mulți participanți – câte 5 per perioadă. În perioada I numărul de participanți reflectat a fost cel mai mic – 3, iar în a IV-a au fost mediatizate 4 formațiuni.

Durata reflectării participanților la referendum a înregistrat valori extreme în primele două perioade – 15 sec. pentru perioada I și 03 min. 24 sec. pentru perioada a II-a. În perioada a III-a timpul alocat de 03 min. 10 sec. este aproximativ identic cu a doua perioadă, iar în a IV-a a înregistrat o scădere până la 02 min. 18 sec.

Cu referire la subiectele electorale conflictuale difuzate, s-a înregistrat o ascensiune graduală începând de la prima perioadă cu 5 subiecte, perioadele doi și trei cu câte 9 subiecte și, culminând la a IV-a perioadă cu 10 subiecte conflictuale echilibrate.

În perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024, „Jurnal TV” a difuzat 98 de subiecte cu caracter electoral. Cele mai multe știri electorale au fost prezentate în prima și a patra perioadă de control (27 de subiecte per perioadă), iar cele mai puține – în perioada a doua (20 de subiecte). Volumul total de timp alocat subiectelor cu caracter electoral în perioada 20 septembrie – 18 octombrie a fost de 03 ore 44 min. 43 sec., ceea ce constituie o pondere medie de 22,4% din durata totală a programelor de știri și actualități difuzate de „Jurnal TV”. Totodată, este de menționat că, în perioada 20 septembrie – 18 octombrie 2024, serviciul media a difuzat 33 de subiecte electorale cu caracter conflictual, toate fiind echilibrate.

Cel mai mediatizat concurent electoral a fost V. Furtună cu o durată totală de 09 min. 35 sec. și 14 apariții, urmată de concurenta M. Sandu cu 08 min. 11 sec., dar cu 15 apariții. Cel mai puțin reflectat a fost concurentul O. Țicu care a avut o durată de reflectare de 04 min. 50 sec., în 8 apariții. Pe parcursul celor patru perioade de control, concurenții electorali au beneficiat de timp pentru prezentarea programelor și mesajelor electorale, fiind mediatizate și lansările în campania electorală. Durata totală de reflectare a concurenților electorali în cele 4 perioade de control a constituit 01 oră 14 min. 21 sec. și 124 de apariții.

Dintre participanții la referendum, timpul de reflectare cel mai mare l-a deținut PSDE cu 02 min. 38 sec. și cu apariții în 4 subiecte. Acesta este urmat de partidul ALDE cu 01 min. 33 sec. și 2 apariții, PVE cu durata de 01 min. 24 sec. și 3 apariții, PCRM cu un timp total de 57 sec. și 3 apariții. Participanții la referendum Bl. „Împreună”, PDA și VP nu au beneficiat de timp de reflectare.

Durata totală de reflectare a participanților la referendum în cele 4 perioade de control a constituit 09 min. 07 sec., în 20 de apariții.

„TVC 21”

I. Program de știri și actualități

1. *Reflectarea campaniei electorale*

În perioada 14-18 octombrie 2024, serviciul media de televiziune „TVC 21” a difuzat, în programul de știri și actualități „News Digest”, de la ora 19:50, 13 subiecte cu caracter electoral. Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 02 min. 58 sec., ceea ce constituie 21% din durata totală a programului de știri și actualități.

Cele mai multe subiecte cu caracter electoral au fost difuzate pe data 18 octombrie 2024 (vineri) - 5 subiecte, iar la data de 15 și 16 octombrie (marți și miercuri) în cadrul programului „News Digest” au fost difuzate câte 2 subiecte cu caracter electoral. La data de 17 octombrie (joi), știri cu conținut electoral nu au difuzate.

2. *Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral*

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 5 categorii de protagoniști. Actorii politici (I. Munteanu/ CUB și V. Krasnoselski) și organele de stat (GUV, BNM) au avut câte 3 apariții, concurenții electorali (M. Sandu și T. Ulianoschi) și experții câte 2 apariții, urmând organul electoral (CEC) cu o apariție.

Participanți la referendum și cetățeni de rând nu au fost reflectați.

3. *Reflectarea concurenților electorali*

În perioada de raport, „TVC 21” a reflectat activitatea a 2 concurenți electorali înregistrați de CEC, volumul total de timp oferit concurenților electorali fiind de 28 sec., în 2 subiecte. Aceștia au fost reflectați proporțional, ca durată și apariții.

Câte o apariție și timp de reflectare a avut Maia Sandu și Tudor Ulianoschi, fiecare câte 14 sec. Ceilalți concurenți electorali nu au fost reflectați. Candidații reflectați au beneficiat doar de apariții indirecte. Formatul programului a fost compus din imagini și text.

4. *Reflectarea participanților la referendum*

În perioada de raport, „TVC 21” nu a reflectat niciun participant la referendum.

5. *Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual*

În perioada de raport, „TVC 21” a reflectat un subiect cu caracter electoral conflictual, echilibrat.

6. *Asigurarea echilibrului de gen*

Raportul gender atestă prezența a 8 bărbați și 2 femei.

7. *Relevanța temelor abordate*

Subiectele abordate de „TVC 21” au fost relevante și au avut conținut electoral reflectând deciziile CEC, declarațiile unor concurenți electorali, ale unor actori politici în raport cu rezultatele alegerilor și îndemnul organelor de stat de a ieși la vot.

8. *Atitudine autor*

Serviciul media audiovizual a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali.

9. *Accesibilitate*

Serviciul media audiovizual a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin titrarea conținutului.

10. Conformitatea cerințelor legale. Generic

La data de 18.10.2024 (ora 19:52:47) „TVC 21” a difuzat un subiect cu conținut electoral înafara rubricii „Electorală 2024”: „*Mark Rutte (secretarul general al NATO), a declarat că NATO oferă ajutor Republicii Moldova, în confruntarea implicării hibride a Federației Ruse în ajunul alegerilor*”. Prin urmare, serviciul media audiovizual nu a ținut cont de prevederile pct. 38 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1137 din 28.07.2023, potrivit căruia: „*În programele de știri și actualități, subiectele cu caracter electoral sunt incluse la rubrica specială „Electorală – 20_”, evidențiată prin semnale acustice sau vizuale unice la început și la final.*”

II. Dezbateri electorale

În perioada de raport „TVC 21” a organizat 3 dezbateri electorale pentru alegerile la funcția de președinte al Republicii Moldova. Au fost lansate invitații către toți (11) candidații la funcția de președinte al Republicii Moldova de a participa la dezbaterile electorale, însă 5 dintre candidați au declinat participarea din varii motive, fiind vorba de R. Usatii, M. Sandu, V. Furtună, V. Tarlev și O. Țicu.

S-a remarcat faptul că dezbaterile electorale difuzate de „TVC 21” au fost organizate în platoul de filmări a programului de informare electorală „Кандидат”, iar afișul expus pe perete cu titlul programului ar putea genera confuzii în rândul telespectatorilor.

III. Rezultatele comparative și concluzii

Pe parcursul celor patru perioade de control, numărul subiectelor electorale difuzate și timpul alocat acestora a înregistrat o descreștere treptată, de la 50 de subiecte (14 min. 42 sec.) în prima perioadă de control, până la 13 subiecte în a patra perioadă de control (02 min. 58 sec.) Raportată la durata totală a programelor de știri, ponderea subiectelor cu caracter electoral a scăzut treptat în primele 3 perioade (de la 38% la 18%), înregistrând o ușoară revenire în perioada a patra (21%). Durata reflectării concurenților electorali la fel a înregistrat o descreștere substanțială în cele patru perioade de control, de la 07 min. 54 sec. (prima perioadă) la 28 sec. (perioada a patra). În ultimele trei perioade de control s-a constatat lipsa reflectării participanților la referendumul republican constituțional.

Cel mai mediatizat concurent electoral a fost M. Sandu cu o durată totală de 03 min. 51 sec., în 17 apariții, urmată de V. Tarlev cu 02 min. 06 sec. în 8 apariții.

Cu o durată totală de peste 1 minut au fost reflectați concurenții electorali T. Ulianovschi – 8 apariții; V. Furtună – 7 apariții; A. Năstase – 7 apariții și I. Vlah cu 6 apariții. Cel mai puțin au fost reflectați O. Țicu, R. Usatii, N. Morari, A. Stoianoglo și I. Chicu, cu o durată mai mică de 1 minut fiecare, iar numărul aparițiilor acestor concurenți a oscilat între 2 și 5.

Pe parcursul celor patru perioade de control, concurenții electorali au beneficiat de apariții și timp în știrile despre lansarea în campanie electorală, prezentarea programului electoral, poziția abordată în raport cu integrarea în UE și în alte subiecte atât cu caracter electoral cât și în context non-electoral. Durata totală de reflectare a concurenților electorali în cele 4 perioade de control a constituit 16 min. 26 sec., în 70 de apariții.

Pe parcursul întregii campanii electorale, dintre participanții la referendum a fost reflectat doar Partidul „Democrația Acasă” evidențiat cu o apariție și un timp total de 15 sec.

La data de 18.10.2024, ora 19:52:47, TVC 21” a difuzat un subiect cu caracter electoral, care nu a fost inclus în rubrica „Electorală 2024”, în acest sens fiind relevante prevederile pct. 38 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1137 din 28.07.2023.

Potrivit art. 90 alin. (1) din Codul electoral: „*În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri) și participanții la referendum sunt difuzate/publicate cu*

respectarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de Comisia Electorală Centrală.

Prin Decizia nr. 251 din 11.10.2024, CA a sancționat cu amendă în mărime de 5 000 de lei furnizorul de servicii media „COTIDIAN” SA, fondator al serviciului media audiovizual „TVC21”, pentru încălcarea prevederilor art. 90 alin. (1) din Codul electoral nr. 325/2022 (pct. 38 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media), în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. n) din Codul serviciilor media audiovizuale Republicii Moldova nr. 174/2018.

„TV8”

I. Program de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 14-18 octombrie 2024, serviciul media de televiziune „TV8” a difuzat, în programul de știri și actualități „Știrile TV8”, de la ora 19:00, 25 de subiecte cu caracter electoral. Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 01 oră 03 min. 39 sec., ceea ce constituie 39% din durata totală a programelor de știri și actualități.

Cele mai multe subiecte cu caracter electoral au fost difuzate în ziua de vineri, 6 subiecte, luni, marți și miercuri câte 5 subiecte și joi – 4 subiecte.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 6 categorii de protagoniști, preponderent concurenții electorali (42 de ori), urmași de organele de stat (23 de ori), actorii politici (13 ori), experți (8 ori), organele electorale și cetățenii de rând (câte 7 ori). Organele de stat vizate au fost IGP, CNA, Procuratura Anticorupție, ASP, MAI, MAEIE, SIS, PCCOCS, GUV, actorii politici – PR, Ilan Șor, Bl. „Victorie”, PAS, PN și organul electoral – CEC. Participanții la referendum nu au fost reflectați. De cele mai multe apariții au beneficiat concurenții electorali, iar cele mai puține apariții le-au avut organele electorale și cetățenii de rând.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de control, „TV8” a reflectat toți cei 11 concurenții electorali, volumul total de timp oferit concurenților electorali fiind de 16 min. 47 sec. De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat N. Morari cu 02 min. 52 sec. (17,1%), urmată de V. Tarlev cu 02 min. 07 sec. (12,6%), M. Sandu cu 01 min. 55 sec. (11,4%), iar ceilalți au beneficiat de timp în descreștere și cel mai puțin timp de reflectare l-a avut I. Vlah cu 36 sec. (3,6%).

Concurenții electorali A. Stoianoglo, M. Sandu și R. Usatîi au fost reflectați în cele mai multe subiecte (câte 5); V. Tarlev, I. Vlah, A. Năstase, T. Ulianoschi și N. Morari în câte 4 subiecte; O. Țicu în 3 subiecte; I. Chicu și V. Furtună în câte 2 subiecte.

Concurenții electorali au fost mediatizați în cadrul subiectelor ce țin de dezbaterile care au fost organizate de serviciul media audiovizual, concurenții au îndemnat cetățenii să iasă la vot, V. Furtună a fost reflectată în subiectul despre implicarea preoților în agitația electorală, sancțiuni din partea CEC, etc.

Majoritatea concurenților electorali au beneficiat de apariții atât directe, cât și indirecte, iar I. Vlah a fost reflectată prin apariții indirecte.

4. Reflectarea participanților la referendum

În perioada de control, serviciul media audiovizual nu a reflectat participanții la referendum.

5. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada de control, „TV8” a reflectat 12 subiecte electorale conflictuale, dintre care un subiect a relatat despre încălcările atestate de Promo-LEX, care nu a fost echilibrat cu toate pozițiile celor vizați în știre, și anume:

În data de 18.10.2024, în cadrul programului de știri și actualități de la ora 19:00, a fost difuzat subiectul „*Sancțiuni din partea CEC*”. CEC a împărțit sancțiuni unor candidați la prezidențiale. Totodată, Promo-Lex a susținut că au fost atestate cel puțin 114 cazuri de utilizare abuzivă a resurselor administrative. „*În 105 cazuri a fost vizat PAS și M. Sandu, 3 cazuri Bl. „Victorie”, câte 2 cazuri A. Stoianoglo și I. Chicu, câte un caz O. Țicu și I. Vlah*”, a declarat Mariana Focșa, analist electoral Promo-Lex. Poziția celor vizați a fost prezentată, cu excepția poziției lui A. Stoianoglo.

6. Asigurarea echilibrului de gen

Raportul gender atestă prezența a 28 de femei și 64 bărbați.

7. Relevanța temelor abordate

Subiectele electorale abordate de „TV8” au conținut teme relevante, deoarece au fost știri de interes public în care s-a vorbit despre dezbaterile organizate de serviciul media audiovizual cu participarea concurenților electorali, noi percheziții la oamenii lui Șor, sprijinul din partea UE, concurenții electorali au îndemnat cetățenii să iasă la vot, etc.

8. Atitudine autor

Serviciul media audiovizual a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali.

9. Accesibilitate

Serviciul media audiovizual a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin vociferarea în limba română și rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

10. Conformitatea cerințelor legale. Generic

Serviciul media audiovizual a inclus subiectele electorale în rubrica „Electorală 2024”.

II. Dezbateri electorale

„TV8” a organizat 3 dezbateri dedicate alegerilor prezidențiale. Pe data de 14.10.2024 au fost invitați 3 concurenți electorali, dintre care I. Vlah nu s-a prezentat. Pe data de 15.10.2024 au fost invitați 4 concurenți, însă doar N. Morari s-a prezentat, iar pe data de 16.10.2024, din 5 concurenți electorali s-au prezentat doi.

O ediție a dezbaterilor de la „TV8” din ziua de 15 octombrie a fost reprogramată pentru a doua zi din cauza unei defecțiuni tehnice – până de curent.

Dezbaterile electorale au fost organizate în corespundere cu rigorile legale.

III. Rezultate comparative și concluzii

În contextul analizei timpului alocat subiectelor cu caracter electoral și ponderii acestora în raport cu durata totală a programelor de știri, pe parcursul celor patru perioade de control se poate consemna o creștere constantă a ponderii subiectelor electorale în durata totală a buletinelor informative de la 16% în prima perioadă de control, la 39% în cea de-a patra perioadă. Totodată, în perioada a patra de control s-a constatat o diminuare a numărului de subiecte cu caracter electoral și a timpului alocat acestora, în raport cu perioada precedentă, de la 30 de subiecte (01 oră 18 min. 08 sec.) la 25 de subiecte (01 oră 03 min. 39 sec.). Spre deosebire de primele două perioade de control, în cea de-a treia și a patra participanții la referendum nu au fost reflectați.

Cumulativ în cele patru perioade supuse controlului, V. Furtună a beneficiat de cel mai mult timp de reflectare cu 09 min. 04 sec. în 13 subiecte, datorită știrilor în care a fost vizată privind implicarea preoților în campania electorală, dar și în subiectele în care și-a prezentat programul electoral. Următorul concurent electoral, A. Stoianoglo a beneficiat de 08 min. 04 sec. în 16 subiecte (cele mai multe) în știrile despre lansarea în campania electorală, concurent care și-a schimbat viziunile politice în funcție de context, susține aderarea la UE, dar și în subiectul ce ține de încălcările atestate de

„Promo-LEX”. N. Morari a avut 06 min. 22 sec. în 11 subiecte în știrile despre promisiunile lansate, seria de anchete în investigația „Cutia Neagră”, dar și în cadrul ultimei săptămâni datorită scandalului cu „TV8” privind participarea la dezbateri. Ceilalți concurenți electorali au fost vizați în știri despre programul electoral, încălcările depistate de Promo-LEX, promisiuni lansate și îndemnul la vot. În cele mai puține subiecte, câte 9, au fost reflectați I. Chicu și O. Țicu.

Pe parcursul celor patru perioade de control, serviciul media audiovizual a reflectat 5 participanți la referendum din cei 15 înregistrați de CEC. Aceștia au fost prezentați în câte un subiect cu o durată de timp de câte 17 sec. pentru PPN, ACASĂ, PSDE și câte 05 sec. pentru PCRM și PR.

„TVR Moldova”

I. Program de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 14-18 octombrie 2024, serviciul media de televiziune „TVR Moldova” a difuzat, în programul de știri și actualități „Teledjurnal”, de la ora 18:00, 27 de subiecte cu caracter electoral. Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 1 oră 04 min. 19 sec., ceea ce constituie 32% din durata totală a programelor de știri și actualități.

Cele mai multe subiecte cu caracter electoral au fost difuzate pe data de 17.10.2024 (joi) și 18.10.2024 (vineri). Totodată, este de menționat că serviciul media audiovizual a difuzat știri electorale în toate zilele, conform Declarației privind politica editorială aprobată de CA.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate toate cele 7 categorii de protagoniști: concurenți electorali (42 de ori), actori politici și organele de stat (9 ori), cetățenii de rând (5 ori) organele electorale (4 ori), experți – de 2 ori. Dintre actorii politici au fost reflectați, formațiunea „Victoria – Pobeda”, PAS, și PN. În calitate de organe de stat au fost reflectate următoarele instituții: CNA, Guvernul, Procuratura Generală, IGP, PCCOCS.

De cele mai multe apariții au beneficiat concurenții electorali. Cele mai puține apariții le-au avut experții.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, „TVR Moldova” a reflectat activitatea a 11 concurenți electorali înregistrați de CEC, volumul total de timp oferit concurenților electorali fiind de 13 min. 42 sec.

Totodată, se atestă că „TVR Moldova” a reflectat toți concurenții electorali. De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat M. Sandu cu 01 min. 59 sec. (14,5%), urmată de A. Stoianoglo cu 01 min. 49 sec. (13,3%), iar cel mai puțin a fost reflectată N. Morari cu 37 sec. (4,5%).

Toți concurenții electorali au beneficiat de o mediatizare a activităților electorale. A. Stoianoglo a fost reflectat în 6 subiecte, M.Sandu, R. Usafii și V. Tarlev au fost reflectați în cinci subiecte. În două subiecte au fost reflectați A. Năstase și N. Morari. Toți concurenții electorali au beneficiat de apariții atât directe, cât și indirecte.

4. Reflectarea participanților la referendum

În perioada de raport, a fost reflectat un participant la referendum din cei 15 înregistrați de CEC, volumul total de timp acordat participanților la referendum a fost de 10 sec.

În perioada de raport „TVR Moldova” a mediatizat un participant la referendum, cu un timp de reflectare de 10 sec. Participantul la referendum reflectat a avut parte de o apariție indirectă.

5. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada de raport, „TVR Moldova” a reflectat 7 subiecte electorale conflictuale, toate fiind prezentate echilibrat.

6. Asigurarea echilibrului de gen

Raportul gender atestă prezența a 40 de bărbați și 24 de femei.

7. Relevanța temelor abordate

Subiectele abordate de „TVR Moldova” au fost relevante și au vizat procesul electoral: mediatizarea concurenților electorali, oferirea promisiunilor electorale de concurenți, cazuri de fraudare a alegerilor investigate de autorități și un sondaj de opinie. Este de remarcă faptul că s-a păstrat o tendință de difuzare a subiectelor electorale despre coruperea alegătorilor din Republica Moldova, de exemplu în reportajele: „Percheziții într-un dosar de corupere electorală” din 15.10.24, „Tentativă de destabilizare a procesului electoral” din 16.10.24 „Funcționari publici suspecți de corupție.” și „Noi tentative de destabilizare a alegerilor...” din 17.10.2024, „Două persoane reținute într-un dosar de corupere a alegătorilor” din 18.10.24. Subiectele electorale respective atrag atenția consumatorilor de servicii media asupra procesului electoral în ansamblu, dar au și rolul de a atenționa alegătorii asupra unor posibile ilegalități sau tentative de compromitere a alegerilor prezidențiale și referendumului republican constituțional din 20 octombrie 2024. Numărul mare al organelor de stat la categoria protagoniști se datorează faptului că aceștia, periodic, în cadrul unor investigații, au adus la cunoștința electoratului informații despre tentative de corupere electorală din partea unor actori politici. Mediatizarea concurenților electorali s-a efectuat în fiecare zi a perioadei supuse controlului. Datorită acestui fapt consumatorul de servicii media a avut posibilitatea să se informeze despre programele concurenților la funcția de președinte și despre mesaje transmise de aceștia.

8. Atitudine autor

Serviciul media audiovizual a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali reflectați.

9. Accesibilitate

Serviciul media audiovizual a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz, prin limbaj mimico-gestual.

10. Conformitatea cerințelor legale. Generic

La capitolul respectării declarației privind reflectarea alegerilor prezidențiale și referendumului republican constituțional, depusă de către furnizorul de servicii media și aprobată de către CA, este de menționat faptul că toate subiectele cu caracter electoral au fost incluse în rubrica „Electorală-2024”.

II. Dezbateri electorale

Prin Declarație, serviciul media de televiziune „TVR Moldova” s-a angajat să organizeze doar dezbateri dedicate alegerilor prezidențiale. Este de menționat faptul că în cadrul programului „Dezbateri Electorale Prezidențiale” din 14.10.2024. Moderatorul specifică: „Despre referendumul constituțional din 20 octombrie, pentru că acest timp nu este cronometrat, prin urmare vom avea o discuție liberă de câteva min.. Vă rog urmează minutul de final.” (19:25:52). După minutul de final, reprezentantul concurentului electoral O. Țîcu a fost întrebat despre poziția blocului și a sa cu privire la referendum, acesta și-a expus părerea privind referendumul timp de (02min. 01 sec.) Timpul nu a fost cronometrat și nici nu a fost anunțată vreo limită de timp.

În dezbaterile din 15 și 16 octombrie, concurenții electorali sunt întrebați înainte de minutul de final despre poziția lor vizând referendumul.

În cadrul programului „Dezbateri Electorale Prezidențiale” din 15.10.2024 moderatorul adresează o întrebare reprezentantului concurentului electoral Andrei Năstase, care mai avea 16 sec. de expunere înainte de minutul de final: „Am o întrebare pentru d-voastră despre referendum, care nu se va cronometra, deci mai aveți încă 16 sec. pe care le puteți folosi la final, în mod liber la minutul de final.” (19:28:32) Delegatul a vorbit despre referendum (01 min. 18 sec.).

Aceeași abordare este constatată și în programul din 16.10.24 unde reprezentantul concurentului electoral R. Usatii se expune timp de (02 min.12 sec.) pe marginea opțiunii la Referendum după care moderatorul menționează: „*Acest răspuns nu a fost cronometrat, v-au mai rămas 17 sec. plus minutul de final prin urmare le puteți utiliza pentru a vă adresa alegătorilor cu mesajul de final*”(19:32:35) În ultima dezbateri, din 18 octombrie, concurenților T. Ulianoschi și reprezentantei I. Vlah nu li s-a adresat întrebarea despre referendum. Este adevărat că în runda de întrebări și răspunsuri între concurenți, reprezentanta I. Vlah a fost întrebată de T. Ulianoschi despre poziția la referendum, T. Ulianoschi, însă, așa și nu a avut ocazia să se pronunțe la acest subiect și, deci, nu a fost tratat cu respectarea principiului echității.

Totodată, programele respective nu au fost reluate, la ora 6:00, conform Declarației aprobate prin Decizia CA nr. 213 din 16.08.2024, în care furnizorul de servicii media „Societatea Română de Televiziune”, fondator al serviciului media audiovizual de televiziune „TVR Moldova”, a consemnat că: „*Programele de Dezbateri Electorale Prezidențiale 2024 vor fi difuzate în premieră la ora 19:00 și în reluare la ora 6:00*”.

III. Rezultate comparative și concluzii

Pe parcursul celor patru perioade de control numărul subiectelor electorale difuzate de furnizor și timpul alocat acestora a fost cuprins între 18 și 30 (în cazul subiectelor), iar ca timp de reflectare - între 40 min. 32 sec. în prima perioadă și 01 oră 04 min. 19 sec. în cea de a patra perioadă de control. Raportată la durata totală a programelor de știri, ponderea subiectelor cu caracter electoral a înregistrat o ascensiune graduală, de la 13% în prima perioadă, la 32% în perioada a patra de raport. A fost reflectat 1 participant la referendum, fiindu-i acordate 10 sec.

Valoarea medie a ponderii subiectelor cu caracter electoral pentru perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024 a constituit 19,6%.

Cel mai mediatizat concurent electoral a fost M. Sandu cu o durată totală de 09 min. 18 sec. și 21 apariții, urmată de concurentul A. Stoianoglo cu 08 min. 26 sec., cu 18 apariții. Cea mai puțin reflectată a fost concurenta N. Morari, căreia i-au fost alocate 02 min. 42 sec., în 7 apariții. Pe parcursul celor patru perioade de control, concurenții electorali au beneficiat de timp pentru prezentarea programelor și promisiunilor electorale, precum au fost mediatizate și lansările în campanie electorală.

Durata totală de reflectare a concurenților electorali în cele 4 perioade de control a constituit 01 oră 02 min. 29 sec. cu 147 de apariții.

Dintre participanții la referendum, timpul de reflectare cel mai mare l-a deținut PAS cu 15 sec. și cu 2 apariții în 2 subiecte. Acesta este urmat de partidele PCRM, MAN, PPN, Acasă, PSDE, menționați într-un subiect, a câte 5 sec.

Date fiind devierile reliefate în cadrul dezbaterilor electorale difuzate în perioada 14-16 octombrie 2024, se constată relevanța prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, potrivit căroră: „*Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor. Acestea trebuie să ofere grupurilor de inițiativă, concurenților electorali și participanților la referendum timp de antenă sau spațiu pentru publicitatea electorală în condiții egale și nediscriminatorii.*”

În contextul lipsei reluărilor programelor de dezbateri electorale, conform Declarației aprobate de CA, sunt relevante prevederile pct. 28 din Regulamentul CEC, potrivit căroră: „*FSM reflectă alegerile în conformitate cu declarația privind politica editorială după aprobarea acesteia de către CA și după publicarea ei pe pagina web oficială a CA. Declarațiile se plasează, în termen de 24 de ore de la aprobare, pe pagina web oficială a CA*”.

Potrivit art. 90 alin. (1) din Codul electoral nr. 325 din 08.12.2022: „*În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri) și participanții la referendum*

sunt difuzate/publicate cu respectarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de Comisia Electorală Centrală.”

„Cinema 1”

I. Program de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 14 octombrie-18 octombrie 2024, serviciul media de televiziune „Cinema 1” a difuzat, în programul de știri și actualități „Buletin de știri”, de la ora 17:00, 39 de subiecte cu caracter electoral. Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 01 oră 22 min. 24 sec., ceea ce constituie 34% din durata totală a programelor de știri și actualități.

Cele mai multe subiecte de știri cu caracter electoral au fost difuzate pe data de 14.10.2024 (luni) – 9 subiecte. Pe data de 18 octombrie 2024 (vineri) au fost difuzate cele mai puține subiecte de știri cu caracter electoral – 6.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 6 categorii de protagoniști, preponderent, concurenți electorali – 43, organe de stat – 13, actorii politici – 11, experți – 8, organe electorale și participanți la referendum – 8, experți - 7. Dintre actorii politici au fost reflectați Ilan Șor, PN, PAC „Congresul civic” și BL „Victoria – Pobeda”. În calitate de organe de stat au fost reflectate următoarele instituții: CNA, FISC, SIS, Guvernul, Președinția, Procuratura Generală, Parlamentul Republicii Moldova, IGP și Procuratura Anticorupție. În calitate de organ electoral a fost prezentă CEC.

De cele mai multe apariții au beneficiat concurenții electorali. Cele mai puține apariții le-au avut actorii politici și experți. Cetățeni de rând nu au avut apariții în subiectele cu caracter electoral.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, „Cinema 1” a reflectat activitatea a 11 concurenți electorali înregistrați de CEC, volumul total de timp oferit concurenților electorali fiind de 39 min. 51 sec. De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat R. Usatîi cu 04 min. 54 sec. (12,3%), urmat de M. Sandu cu 04 min. 44 sec. (11,9%), iar cel mai puțin a fost reflectat V. Tarlev cu 02 min. 02 sec. (5,1%).

Toți concurenții electorali au beneficiat de o mediatizare a activităților electorale. Cel mai mediatizat ca durată a reflectării a fost R. Usatîi cu 04 min. 54 sec., urmat de M. Sandu cu 04 min. 44 sec., iar cel mai puțin ca durată a reflectării a fost mediatizat V. Tarlev cu 02 min. 02 sec. În cele mai multe subiecte cu caracter electoral a fost reflectat A. Stoianoglo – 6, iar în cele mai puține subiecte cu caracter electoral au fost reflectați O. Țicu și N. Morari - 2. Toți concurenții electorali au beneficiat de apariții directe și indirecte.

4. Reflectarea participanților la referendum

În perioada de raport, au fost reflectați 5 din 15 participanți înregistrați de CEC, volumul total de timp acordat participanților la referendum fiind de 04 min. 23 sec.

De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat Acasă cu 01 min. 23 sec., urmat de MAN cu 01 min. 16 sec. și ALDE cu 42 sec. Participanții la referendumul republican constituțional PCRM și PR au beneficiat de câte 10 sec. de timp de reflectare. Participanții la referendum: PVE, MRM, CUB, Bl. „Împreună”, PAS, PDA, AUR, PPN, PSDE și VP nu au beneficiat de timp de reflectare.

Participanții la referendumul republican constituțional PCRM și PR au fost menționați în două subiecte cu caracter electoral, iar participanții la referendumul ALDE, MAN și Acasă au fost reflectați într-un subiect de știri cu caracter electoral.

De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat Acasă cu 01 min. 23 sec, iar cel mai puțin au fost mediatizați PCRM și PR – 10 sec.

Participanții la referendumul republican constituțional ALDE, MAN și Acasă au beneficiat de apariții directe și indirecte în subiecte cu caracter electoral. Participanții la referendumul PCRM și PR au avut doar apariție indirectă.

5. *Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual*

În perioada de raport, „Cinema 1” a reflectat 10 subiecte electorale conflictuale, toate fiind prezentate echilibrat.

6. *Asigurarea echilibrului de gen*

Raportul gender atestă prezența a 42 de bărbați și 23 de femei.

7. *Relevanța temelor abordate*

Subiectele abordate de „Cinema 1” au fost relevante și au vizat procesul electoral: mediatizarea participanților la referendumul republican constituțional, oferirea promisiunilor electorale de concurenții electorali, activitatea CEC, sondaje cu privire la preferințele alegătorilor, finanțarea ilegală a campaniei electorale, etc.

8. *Atitudine autor*

Serviciul media audiovizual a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali/participanții la referendum reflectați.

9. *Accesibilitate*

Serviciul media audiovizual a respectat parțial rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz, prin afișarea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

10. *Conformitatea cerințelor legale. Generic*

La data de 17 octombrie 2024, ora 17:09:39 și 17:12:10, „Cinema 1”, a difuzat două sondaje de opinii privind preferințele politice ale alegătorilor pentru funcția de președinte al Republicii Moldova, sondajele fiind prezentate incorect, dat fiind faptul că în știre a lipsit informația cu privire la metodologia utilizată și geografia sondajului.

II. Rezultate comparative și concluzii

La data de 17 octombrie 2024, ora 17:09:39 și 17:12:10, „Cinema 1”, a difuzat două sondaje de opinii privind preferințele politice ale alegătorilor pentru funcția de președinte al Republicii Moldova, sondajele fiind prezentate incorect, dat fiind faptul că în știre a lipsit informația cu privire la metodologia utilizată și geografia sondajului, în acest sens fiind relevante prevederile pct. 48 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1137/2023, care statuează următoarele: „*În perioada electorală FSM, în cazul în care reflectă rezultatele sondajelor de opinie privind preferințele politice ale alegătorilor, prezintă suplimentar în mod obligator următoarea informație: 1) cine a comandat, cine a realizat și, dacă se cunoaște, cine a plătit sondajul; 2) metodologia utilizată și perioada în care a fost efectuat sondajul; 3) geografia sondajului, dimensiunea eșantionului (numărul de respondenți) și marja de eroare; 4) autorizarea sau lipsa autorizării sondajului de către CEC.*”

Prin urmare, sunt relevante prevederile art. 90 alin. (1) din Codul electoral nr. 325 din 08.12.2022: „*În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri) și participanții la referendum sunt difuzate/publicate cu respectarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de Comisia Electorală Centrală.*”

Pe parcursul celor patru perioade de control numărul subiectelor electorale difuzate de furnizor și timpul alocat acestora a înregistrat o creștere treptată, fiind cuprins între 29 și 39 (în cazul subiectelor), iar ca timp de reflectare – între 01 oră 02 min. 49 sec. și 01 oră 22 min. 24 sec. Raportată la durata totală a programelor de știri, ponderea subiectelor cu caracter electoral a înregistrat o ușoară ascensiune graduală, atingând 34% în cea de-a patra perioadă, comparativ cu 22% în prima perioadă de control. Comparativ cu cea de-a treia perioadă de control, în a patra perioadă de control, s-a înregistrat o creștere atât a timpului alocat reflectării participanților la referendumul constituțional (de la 01 min. 54 sec. la 04 min. 23 sec.), cât și a numărului participanților la referendum reflectați (de la 3 la 5).

Valoarea medie a ponderii subiectelor cu caracter electoral pentru perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024 a constituit 27%.

Cel mai mediatizat concurent electoral a fost M. Sandu cu o durată totală de 27 min. 20 sec. și 19 apariții, urmată de concurentul A. Stoianoglo cu 16 min. 29 sec., cu 14 apariții. Cel mai puțin reflectat a fost concurentul I. Chicu, cu o durată totală de 08 min. 54 sec. și 10 apariții. Pe parcursul celor patru perioade de control, toți concurenții electorali au beneficiat de timp de emisie pentru prezentarea programelor electorale, fiind mediatizate și lansările în campania electorală.

Durata totală de reflectare a concurenților electorali în cele 4 perioade de control a constituit 02 ore 24 min. 15 sec. și 138 de apariții.

De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat participantul la referendum MRM cu 02 min. 26 sec., urmat de ALDE cu 02 min. 08 sec., iar de cel mai puțin timp de reflectare a beneficiat participantul la referendum PPN.

De cele mai multe apariții în subiecte cu caracter electoral a beneficiat participantul la referendum PCR – 6 subiecte, urmat de ALDE și PR – 5 subiecte. Participanții la referendumul PVE, MRM și PPN au fost reflectați într-un subiect de știri cu caracter electoral.

De menționat că, în perioada 20 septembrie – 18 octombrie, participanții la referendum CUB, Bl. „Împreună”, PDA, AUR și VP nu au fost reflectați.

Durata totală de reflectare a participanților la referendum în cele 4 perioade de control a constituit 13 min. 29 sec. și 28 de apariții.

„N4”

I. Program de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada de control, serviciul media de televiziune „N4” a difuzat, în programul de știri și actualități „Obiectiv”, de la ora 21:00, 12 subiecte cu caracter electoral.

Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 24 min. 44 sec., ceea ce constituie 20% din durata totală a programelor de știri și actualități.

„N4” a difuzat subiecte cu caracter electoral în 5 zile: luni, marți și vineri câte 2, iar miercuri și joi câte 3. În zilele de sâmbătă și duminică, serviciul media audiovizual nu a difuzat buletine informative.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 5 categorii de protagoniști: concurenți electorali, organe de stat, organe electorale și actori politici.

De cele mai multe apariții au beneficiat concurenții electorali (16 ori), urmați organele de stat: Parlament, IGP, Guvern, PCCOCS (9 ori). Cele mai puține apariții le-au avut organele electorale, reprezentate de Comisia Electorală Centrală (3 ori), actorii politici PPN, PAS și I. Șor (3 ori) și participanții la referendum (3 ori). Totodată, experți și cetățeni de rând nu au fost reflectați.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, „N4” a reflectat activitatea a 11 concurenți electorali înregistrați de CEC, volumul total de timp oferit concurenților electorali fiind de 03 min. 53 sec.

Totodată, se atestă că, de cel mai mult timp de reflectare a beneficiat M. Sandu cu 45 sec. (19,3%), urmată de T. Ulianoschi cu 44 sec. (18,9%), iar cel mai puțin au fost reflectați V. Tarlev, I. Vlah, O. Țicu, V. Furtună și N. Morari cu câte 05 sec. (2,1%), fiind menționați. Conurenții electorali M. Sandu, R. Usatii, I. Chicu, A. Năstase și T. Ulianoschi au fost reflectați în câte 2 subiecte, iar A. Stoianoglo, V. Tarlev, I. Vlah, O. Țicu, V. Furtună și N. Morari au fost vizați în câte un subiect.

Concurentul electoral M. Sandu a fost reflectat atât direct, cât și indirect, iar ceilalți concurenți au avut doar apariții indirecte.

4. Reflectarea participanților la referendum

În perioada de raport, „N4” a reflectat 3 participanți la referendum din 15 participanți înregistrați de CEC, volumul total de timp acordat participanților la referendum fiind de 02 min. 21 sec.

Celor 3 participanți la referendum prezentați li s-a oferit oportunitatea de a-și expune și argumenta opțiunea pentru referendum, fiind reflectați în cadrul unui subiect.

De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat AUR cu 01 min. 02 sec., urmat de PPN cu 47 sec., iar cel mai puțin a fost reflectat PDA cu 32 sec.

Participanții la referendum PDA, AUR și PPN au fost reflectați atât direct, cât și indirect.

5. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada de raport, „N4” a reflectat 1 subiect electoral cu caracter conflictual, acesta fiind prezentat echilibrat.

6. Asigurarea echilibrului de gen

Raportul gender atestă prezența a 19 bărbați și a 9 femei.

7. Relevanța temelor abordate

Subiectele abordate de „N4” au fost relevante și au vizat procesul electoral: îndemnul CEC de a participa activ la vot, promisiunile unor candidați la funcția de președinte, îndemnul unor participanți la referendum, aderarea V. Cazacu la „Partidul Nostru”, pregătirile poliției pentru alegerile prezidențiale și referendum, premierul îndeamnă cetățenii să iasă la vot, SUA: Rusia încearcă să submineze procesul electoral din Moldova, peste 300 de tineri, antrenați să provoace destabilizări, sondaj: preferințele alegătorilor, de ce planul de creștere a fost anunțat în plină campanie, ultima zi de agitație electorală și mesajul Președintelui Republicii Franceze referitor la alegerea Republicii Moldovei dintre două modele de dezvoltare – cel rusesc sau cel european.

8. Atitudine autor

Serviciul media audiovizual a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali reflectați.

9. Accesibilitate

„N4” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

10. Conformitatea cerințelor legale. Generic

Toate subiectele electorale difuzate de către serviciul media de televiziune de televiziune „N4” au fost incluse în rubrica „Electorală-2024”.

II. Dezbateri electorale

În perioada 14-18 octombrie 2024 „N4” nu a difuzat dezbateri electorale.

III. Rezultate comparative și concluzii

În perioada a patra de control, „N4” a difuzat 12 subiecte cu caracter electoral, cu cinci subiecte mai mult decât în perioada a doua și cu un subiect mai mult decât în perioada a treia, dar cu două subiecte mai puțin decât în prima perioadă.

Cel mai mare volum de timp a fost alocat subiectelor electorale în prima perioadă, 33 min. 07 sec., urmată de perioada a treia, 30 min. 44 sec. și a patra, 24 min. 44 sec.. Cel mai puțin timp a fost alocat în perioada a doua, 19 min. 44 sec..

Totodată, raportată la durata totală a programelor de știri, ponderea subiectelor cu caracter electoral a înregistrat cea mai mare valoare în perioada a treia, 25%, urmată de prima perioadă, 22%, și perioada a patra, 20%. Cea mai mică valoare a fost atestată în perioada a doua, 16%.

Toți cei 11 concurenți electorali au fost reflectați în prima, a doua și a patra perioadă, în perioada a treia de control fiind reflectați 8 concurenți. Aceștia au fost reflectați în contextul evenimentelor de lansare în campania electorală, promisiunilor electorale, pozițiilor în buletinele de vot și în sondajele sociologice.

Urmare a controlului, s-a atestat că, timpul de reflectare a concurenților electorali a fost în descreștere: în prima perioadă – 12 min. 13 sec., în a doua – 09 min. 03 sec., în a treia – 8 min. 34 sec., iar în a patra – 03 min. 53 sec..

Totodată, în perioada de referință, ca și în prima perioadă, au fost reflectați câte 3 participanți la referendum, în perioada a doua – 1, iar în perioada a treia s-a atestat lipsa timpului de emisie în raport cu activitatea participanților la referendum.

În perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024, „N4” a difuzat 44 de subiecte cu caracter electoral. Cele mai multe știri electorale au fost prezentate în prima perioadă de control (14 subiecte), iar cele mai puține – în a doua perioadă (7 subiecte). Volumul total de timp alocat subiectelor cu caracter electoral în perioada 20 septembrie – 18 octombrie a fost de 01 oră 48 min. 19 sec., ceea ce constituie o pondere medie de 20,8% din durata totală a programelor de știri și actualități difuzate de „N4”. Totodată, în prima perioadă a fost alocat cel mai mult timp subiectelor cu caracter electoral, 33 min. 07 sec., iar cel mai puțin timp alocat subiectelor electorale a fost înregistrat în a doua perioadă de control – 19 min. 44 sec.. Totodată, este de menționat că în perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024, serviciul media a difuzat 7 subiecte cu caracter conflictual, toate fiind echilibrate.

Volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 33 min. 43 sec.. Totodată, „N4” a oferit cel mai mare spațiu concurenților electorali în prima perioadă de control, 12 min. 13 sec., difuzând subiecte despre lansarea în campania electorală, ordinea în buletinul de vot, promisiunile electorale și poziționarea în sondajele de opinie, iar cel mai puțin concurenții electorali au fost reflectați în perioada a patra, 03 min. 53 sec.

Cel mai reflectat concurent electoral în perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024 a fost M. Sandu – cu 07 min. 25 sec. (22,0%), urmată de A. Stoianoglo – cu 06 min. 41 sec. (19,8%). Totodată, A. Stoianoglo și M. Sandu au fost cei mai reflectați concurenți electorali din punct de vedere al frecvenței apariției în cadrul subiectelor electorale (cu câte 16 apariții), iar cel mai puțin reflectat a fost V. Tarlev – cu 52 sec. (2,6%).

Pe parcursul celor patru perioade de control, „N4” a reflectat 5 participanți la referendum din cei 15 înregistrați de CEC.

Volumul total de timp oferit participanților la referendum a fost de 03 min. 50 sec.. În prima și a patra perioadă au fost reflectați câte 3 participanți la referendum, în subiecte ce vizau înregistrarea la CEC și promisiunile electorale, iar în perioada a doua a fost reflectat participantul la referendum PSDE în același context. În a treia perioadă de control s-a constatat lipsa reflectării participanților la referendumul republican constituțional.

În perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024, „N4” a reflectat campania electorală pentru referendum prin prisma evenimentelor de lansare în campanie a concurenților electorali, a programelor/promisiunilor electorale și a sondajelor de opinie, din perspectiva activității CEC și a încălcărilor pe care le-au semnalat organele de drept. Totodată, ca urmare a controlului s-a atestat că, „N4” nu a mediatizat toți participanții la referendum înregistrați de CEC, mai mult, în perioada a treia serviciul media audiovizual nu a reflectat niciunul.

„SOR-TV”

Este de menționat că serviciul media „SOR-TV” și-a asumat obligația să reflecte alegerile prezidențiale și referendumul republican constituțional în cadrul programelor de știri și actualități doar în ziua de duminică. În zilele de 19.10.2024 (sâmbătă) și 20.10.2024 (duminică) a fost interzisă agitația electorală.

II. Rezultate comparative și concluzii

În perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024 numărul subiectelor electorale difuzate a atins cifra de 5. Timpul alocat subiectelor electorale a constituit o durată totală de 15 min. 21 sec., iar raportată la durata totală a programelor de știri, ponderea subiectelor cu caracter electoral a înregistrat valoarea medie de 27,3% în cele 4 perioade de control.

Este de menționat că în perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024, serviciul media nu a difuzat subiecte electorale conflictuale.

În ceea ce ține de abaterile atestate de la legislația electorală, este de evidențiat că „SOR-TV” a comis o abatere în perioada I de la pct. 28 din Regulamentul CEC și o abatere în perioada II de la pct. 38 din Regulamentul CEC. Ulterior, nu au mai fost înregistrate derogări de la cadrul legal electoral.

La compartimentul reflectării concurenților electorali, s-a atestat că pe parcursul celor 4 perioade, T. Ulianoschi a avut cea mai mare durată de reflectare egală cu 18 sec., urmat de I. Chicu cu o durată totală de 17 sec. Pe ultimul loc s-a plasat concurentul I. Vlah și N. Morari cu o durată de reflectare egală cu 09 sec. La capitolul frecvenței aparițiilor concurenților electorali, este de menționat că toți au beneficiat de o singură apariție, în contextul care „SOR-TV” nu a mediatizat programele sau evenimentele electorale ale concurenților, ci doar i-a nominalizat.

În perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024, durata totală de reflectare a concurenților electorali a constituit 02 min. 19 sec și cu o frecvență egală cu 11 apariții.

La compartimentul reflectării participanților la referendum, s-a atestat că pe parcursul celor 4 perioade, „SOR-TV” nu a mediatizat activitatea participanților la referendumul constituțional.

„Drochia TV”

I. Programe de știri și actualități

Este de menționat că serviciul media de televiziune „Drochia TV” și-a asumat să reflecte alegerile prezidențiale și referendumul republican constituțional în cadrul programelor de știri și actualități doar în zilele de sâmbătă și duminică. În zilele de 19.10.2024 (sâmbătă) și 20.10.2024 (duminică) a fost interzisă agitația electorală.

II. Rezultate comparative și concluzii

Pe parcursul celor patru perioade de control serviciul media audiovizual a difuzat 6 subiecte cu caracter electoral. Timpul alocat subiectelor electorale în cele patru perioade de control a constituit 48 min. 28 sec.

Raportată la durata totală a programelor de știri, ponderea subiectelor cu caracter electoral a înregistrat valoarea de 100% în cele 4 perioade de control. Această valoare procentuală se datorează

faptului că serviciul media audiovizual a realizat doar subiecte cu caracter electoral, incluse în programul „Sinteza electorală săptămânală”.

La compartimentul reflectării concurenților electorali, s-a atestat că pe parcursul celor 4 perioade de control, A. Stoianoglo a avut cea mai mare durată de reflectare egală cu 02 min. 39 sec, urmat de M. Sandu cu o durată totală de 2 min. 37 sec. La capitolul frecvenței aparițiilor concurenților electorali, consemnăm că fiecare dintre concurenții la alegerile prezidențiale a beneficiat de câte 5 apariții. Durata totală de reflectare a concurenților electorali a constituit 23 min. 23 sec.

La compartimentului reflectării participanților la referendum s-a atestat că, pe parcursul celor 4 perioade de raport, PR a avut cea mai mare durată de reflectare – 02 min. 03 sec. cu 3 apariții. Ceilalți participanți la referendum au avut câte o apariție de 05 sec. fiecare, în cadrul unui subiect din perioada a II-a de raport.

Durata totală de reflectare a participanților la referendum, pentru toate cele 4 perioade de control, a atins valoarea de 03 min. 03 sec.

„Media TV”

Este de menționat că serviciul media „Media TV” și-a asumat să reflecte alegerile prezidențiale și referendumul republican constituțional în cadrul programelor de știri și actualități doar în zilele de sâmbătă și duminică. În zilele de 19.10.2024 (sâmbătă) și 20.10.2024 (duminică) a fost interzisă agitația electorală.

II. Rezultate comparative și concluzii

În perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024 numărul subiectelor electorale difuzate a atins cifra de 61 de subiecte. Timpul alocat subiectelor electorale a constituit o durată de 02 ore 10 min. 03 sec, iar raportată la durata totală a programelor de știri, ponderea subiectelor cu caracter electoral a înregistrat valoarea medie de 31,6%, în cele 4 perioade de control. Este de menționat că, în perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024, serviciul media nu a difuzat subiecte electorale conflictuale.

În ceea ce ține de abaterile atestate de la legislația electorală, este de evidențiat că „Media TV” a comis o abatere în perioada a II-a de la pct. 48 din Regulamentul CEC, când la difuzarea unui sondaj sociologic nu s-a prezentat informația completă despre acesta. Ulterior, nu au mai fost înregistrate derogări de la cadrul legal electoral.

La compartimentul reflectării concurenților electorali, s-a atestat că pe parcursul celor 4 perioade, M. Sandu a avut cea mai mare durată de reflectare egală cu 01 min. 15 sec., având 3 apariții în cadrul subiectelor, urmată de A. Stoianoglo cu o durată totală de 55 sec., la fel cu 3 apariții. Pe ultimul loc s-a plasat concurentul I. Chicu cu o durată de reflectare egală cu 20 sec. și 3 apariții. La capitolul frecvenței aparițiilor concurenților electorali, este de menționat că frecvența acestora a oscilat între 3 – 5 apariții pentru toți participanții la alegerile prezidențiale, în contextul care „Media TV” nu a mediatizat programele sau evenimentele electorale ale concurenților, ci doar i-a nominalizat.

În perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024, durata totală de reflectare a concurenților electorali a constituit 07 min. 05 sec., în 46 de apariții.

La compartimentului reflectării participanților la referendum, s-a atestat că pe parcursul celor 4 perioade de control, MAN a avut cea mai mare durată de reflectare de 28 sec. cu 4 apariții, urmată de formațiunile PPN, Acasă, și PSDE cu câte 20 sec. de reflectare și la fel cu 4 apariții pentru fiecare. Ceilalți participanți la referendum au fost reflectați cu durate de 10 sec. și cu prezență în cadrul a două subiecte.

Durata totală de reflectare a participanților la referendum, pentru toate 4 perioade de control, a ajuns la 03 min. 18 sec. și cu frecvența totală de 38 de apariții.

În același sens, specificăm faptul că „Media TV” doar a nominalizat formațiunile participante la referendum, fără a reflecta argumentele partidelor în favoarea opțiunilor înregistrate de CEC.

„TV Elita”

I. Program de știri și actualități

1. *Reflectarea campaniei electorale*

În perioada de control, serviciul media de televiziune „TV Elita” a difuzat, în programul de știri și actualități „Știri. Fiți la curent”, de la ora 21:00, 16 subiecte cu caracter electoral.

Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 35 min. 22 sec., ceea ce constituie 31% din durata totală a programelor de știri și actualități.

„TV Elita” a difuzat zilnic știri cu caracter electoral. Cele mai multe știri electorale au fost difuzate vineri, 18 octombrie 2024, iar cele mai puține – luni, 14 octombrie 2024.

2. *Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral*

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate toate categoriile de protagoniști: organe de stat, actori politici, concurenți electorali, cetățeni de rând, organe electorale, participanți la referendum și experți.

De cele mai multe apariții au beneficiat concurenții electorali (33 de apariții), urmați de organele de stat (25 apariții). Cele mai puține apariții le-au avut actorii politici (1 apariție), fiind reflectat PSRM. În calitate de organe de stat au fost reflectate următoarele instituții: IGP, GUV, administrația din UTA Găgăuzia. În calitate de organe electorale a fost prezentă CEC.

3. *Reflectarea concurenților electorali*

În perioada de raport, „TV Elita” a reflectat activitatea a 11 concurenți electorali înregistrați la CEC, volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 06 min. 33 sec.

Ca durată, concurenții electorali cu cel mai mare timp de reflectare au fost V. Tarlev și I. Vlah, fiecare cu câte 51 sec., iar cel mai puțin a fost reflectat T. Ulianoschi – 18 sec.

Toți concurenții electorali au fost reflectați în cadrul unui singur subiect cu titlu: „*Profil de candidat: cine sunt cei 11 candidați care luptă pentru fotoliul de președinte*”, care a fost redifuzat în următoarele zile. Toți concurenții electorali au avut apariții indirecte.

4. *Reflectarea participanților la referendum*

În perioada de raport, „TV Elita” a reflectat doi participanți la referendum, volumul total de timp oferit acestora fiind de 10 sec. Participanții la referendum, PCRМ și PR au fost reflectați într-un subiect, în mod indirect.

5. *Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual*

În data de 15 octombrie 2024, ora 21:00:10, „TV Elita” a difuzat subiectul cu titlul „*Noi sancțiuni împotriva cetățenilor care încearcă destabilizarea Republicii Moldova*”, care a fost prezentat dezechilibrat, dat fiind faptul că a lipsit poziția părților vizate în subiect. Știrea a fost redifuzată în data de 16 octombrie 2024, ora 21:04:10 și în data de 17 octombrie 2024, ora 21:10:06.

În subiect se vorbește despre faptul că Ministra Română de Externe, Luminița Odobescu a anunțat în cadrul reuniunii Consiliului Afacerilor Externe la Luxembourg, despre un nou pachet de sancțiuni împotriva a 5 persoane și o entitate care au participat la acțiuni de destabilizare a Republicii Moldova, printre care fiind menționați Evghenia Guțul - guvernatoarea UTA Găgăuzia, Iurie Cuznețov - șeful adjunct al departamentului pentru relații externe de la Comrat, Neli Parutenco - fondatoarea și directoarea organizației „Evrazia” și fostă contabilă a lui Ilan Șor, Ilia Uzun - președintele adjunct al Comitetului Executiv al Găgăuziei, membru al Adunării Populare și Mihail Vlah - guvernator adjunct și consilier cu presa al Evgheniei Guțul.

6. *Asigurarea echilibrului de gen*

Raportul gender atestă prezența a 34 de bărbați și a 25 de femei.

7. Relevanța temelor abordate

Subiectele abordate de „TV Elita” au fost relevante și au vizat procesul electoral: lista secțiilor de votare deschise în Regiunea Transnistreană, profilul candidaților la funcția de președinte, sancțiunile împotriva cetățenilor moldoveni care încearcă să destabilizeze situația politică din țară, sesiunea de screening bilateral RM-UE.

8. Atitudine autor

Serviciul media audiovizual a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali/participanții la referendum reflectați.

9. Accesibilitate

„TV Elita” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

10. Conformitatea cerințelor legale. Generic

Toate subiectele electorale difuzate de către serviciul media de televiziune de televiziune „TV Elita” au fost incluse în rubrica „Electorală-2024”.

II. Rezultate comparative și concluzii

În perioada a patra de control, „TV Elita” a difuzat 16 subiecte cu caracter electoral, cu un subiect mai mult decât în perioada a treia, cu 9 subiecte mai mult decât în perioada a doua și cu 13 subiecte mai puțin decât în prima perioadă.

Cel mai mare volum de timp a fost alocat subiectelor electorale în perioada a patra, 35 min. 22 sec., cu aproximativ 1 minut mai mult decât în prima perioadă, cu 28 min. 30 sec. mai mult decât în a doua perioadă și cu 9 min. 33 sec. mai mult decât în perioada a treia.

Totodată, raportată la durata totală a programelor de știri, ponderea subiectelor cu caracter electoral a înregistrat cea mai mare valoare în perioada a patra, 31 %, cea mai mică valoare fiind atestată în perioada a doua, 3 %.

„TV Elita” a reflectat toți cei 11 concurenți electorali în perioada a patra, la fel ca și în prima și a doua perioadă, excepție fiind perioada a treia când au fost reflectați 6 concurenți electorali. În primele 3 perioade concurenții electorali au fost nominalizați, iar în perioada a patra, concurenții electorali au fost mediatizați în cadrul unui singur subiect, prin oferirea timpului de emisie pentru expunerea activităților legate de campania electorală, cu prezența indirectă a acestora.

Durata reflectării concurenților electorali în perioada a patra a fost de 06 min. 33 sec., fiind cea mai mare durată înregistrată comparativ cu perioadele anterioare.

În perioada de raport, „TV Elita” a reflectat 2 participanți la referendum, aceștia fiind nominalizați. În perioada a treia, a fost reflectat un singur participant la referendum, iar în primele două perioade – niciunul.

În data de 15.10.2024, la ora 21:00:10, „TV Elita” a difuzat subiectul cu titlul „*Noi sancțiuni împotriva cetățenilor care încearcă destabilizarea Republicii Moldova*”, care a fost prezentat dezechilibrat, dat fiind faptul că a lipsit poziția părților vizate în subiect. Știrea a fost redifuzată în data de 16.10, la ora 21:04:10 și în data de 17.10, la ora 21:10:06.

În perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024, „TV Elita” a difuzat 67 de subiecte cu caracter electoral. Cele mai multe știri electorale au fost prezentate în prima perioadă de control (29 de subiecte), iar cele mai puține – în perioada a doua (7 subiecte). Volumul total de timp alocat subiectelor cu caracter electoral în perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024 a fost de 01 oră 42 min. 45 sec., ceea ce constituie o pondere medie de 13,3 % din durata totală a programelor de știri și actualități difuzate de „TV Elita”. Totodată, în perioada a patra, „TV Elita” a alocat cel mai mult timp subiectelor cu caracter electoral, 35 min. 22 sec., iar cel mai puțin timp alocat subiectelor electorale a fost înregistrat în perioada a doua de control – 06 min. 52 sec.

Volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 11 min. 30 sec. Totodată, „TV Elita” a oferit cel mai mare spațiu concurenților electorali în perioada a patra de control, 06 min. 33 sec., difuzând un subiect în care au fost prezentate unele angajamente din programul electoral al fiecărui concurent electoral, iar cel mai puțin concurenții electorali au fost reflectați în perioada a doua - 55 sec. Totodată, în prima, a doua și a treia perioadă de control, concurenții electorali au fost nominalizați în cadrul unui singur subiect cu caracter electoral, care a fost redifuzat ulterior.

Cel mai reflectat concurent electoral în perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024, a fost M. Sandu – cu 01 min. 38 sec. (14,2%), fiind și cel mai reflectat concurent electoral din punct de vedere al frecvenței apariției în cadrul subiectelor electorale (cu 10 apariții), urmată de I. Vlah – cu 01 min. 16 sec. (11%), iar cel mai puțin reflectat a fost T. Ulianovschi – cu 38 sec. (5,5%).

Pe parcursul celor patru perioade de control, „TV Elita” a reflectat 2 participanți la referendum din cei 15 înregistrați de CEC.

Volumul total de timp oferit participanților la referendum a fost de 20 sec. PCRM și PR au fost singurii participanți la referendum, care au fost nominalizați în cadrul subiectelor electorale difuzate în a treia și a patra perioadă de control. În primele două perioade de control s-a constatat lipsa reflectării participanților la referendumul republican constituțional.

„Studio-L”

I. Program de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada de control, serviciul media „Studio-L” a difuzat, în programul de știri și actualități „Știri”, de la ora 19:05, 10 subiecte cu caracter electoral.

Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 33 min. 39 sec., ceea ce constituie 23% din durata totală a programelor de știri și actualități difuzate în perioada supusă controlului.

„Studio-L” a difuzat știri cu caracter electoral 4 zile din 5. Cele mai multe subiecte cu caracter electoral au fost difuzate pe data de 14 octombrie 2024 (luni). În restul zilelor au difuzat câte două subiecte.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 5 categorii de protagoniști: concurenți electorali, organe electorale, organe de stat și cetățeni de rând și participanți la referendum.

Actori politici și experți nu au fost reflectați.

De cele mai multe apariții au beneficiat cetățenii de rând. Cele mai puține apariții le-a avut organele de stat.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, „Studio-L” a reflectat 4 concurenți electorali înregistrați de CEC (*din 11 concurenți înregistrați*), volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 01 min. 32 sec. Este de menționat că, concurentul electoral T. Ulianovschi a fost reflectat cu 51 sec., iar șapte dintre concurenții electorali nu au fost reflectați. Fiecare concurent electoral a fost menționat într-un singur subiect. Toți concurenții electorali au avut doar intervenții indirecte.

4. Reflectarea participanților la referendum

În perioada de raport, au fost reflectați 8 din 15 participanți înregistrați de CEC, volumul total de timp acordat participanților la referendum a fost de 01 min. 35 sec. De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat AUR cu 20 sec., urmat de ACASĂ cu 19 sec. Participantul la referendumul republican constituțional MAN a beneficiat de 13 sec. de timp de reflectare. Menționați au fost CUB, Bl „Împreună” și PPN cu 5 sec. Participanții la referendum: PVE, MRM, ALDE, PR, PDA și PSDE nu au beneficiat de timp de reflectare. Cei 7 participanți la referendum au fost reflectați într-un subiect

de știri cu caracter electoral. Toți participanții la referendumul republican constituțional au beneficiat de apariții indirecte în subiecte cu caracter electoral.

5. *Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual*

În perioada de raport, „Studio-L” nu a reflectat niciun subiect electoral conflictual.

6. *Asigurarea echilibrului de gen*

Raportul gender atestă prezența a 17 femei și a 10 bărbați.

7. *Relevanța temelor abordate*

Subiectele abordate de „Studio-L” au fost relevante deoarece au vizat concurenții electorali, vox-populi referitor la opțiunea aleasă pentru referendum, informații de la CEC.

8. *Atitudine autor*

Serviciul media audiovizual a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali reflectați.

9. *Accesibilitate*

„Studio-L” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz, prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

10. *Conformitatea cerințelor legale. Generic*

La capitolul respectării Declarației privind reflectarea alegerilor prezidențiale și referendumului republican constituțional, depusă de către furnizorul de servicii media și aprobată de către CA, este de menționat că toate subiectele electorale difuzate de către serviciul media de televiziune de televiziune „Studio-L” au fost incluse în rubrica „Electorală-2024”.

II. Rezultate comparative și concluzii

În comparație cu perioada de control precedentă, în perioada de raport, atât timpul alocat subiectelor cu caracter electoral, cât și numărul acestora, au înregistrat o scădere importantă - de la 53 min. 37 sec. (18 subiecte) la 33 min. 39 sec. (10 subiecte). Totodată, ponderea subiectelor cu caracter electoral în durata totală a buletinelor informative a crescut de la 17% la 23%, fiind cea mai ridicată din toate cele patru perioade de control. Durata reflectării concurenților electorali (01 min. 32 sec.) a rămas constat mică în ultimele 3 perioade de control – între 01 min. 10 sec. (perioada a III-a) și 02 min. 31 sec. (perioada a II-a). În prima perioadă de control concurenții electorali nu au fost reflectați. Valoarea medie a ponderii subiectelor cu caracter electoral pentru perioada 20 septembrie-18 octombrie 2024 a constituit 13,3%.

Cel mai mediatizat concurent electoral a fost T. Ulianoschi cu o durată totală de 01 min. 04 sec. și 2 apariții, urmat de concurentul V. Tarlev cu 37 sec., cu 3 apariții. Cel mai puțin reflectați au fost concurența N. Morari și M. Sandu care a avut o durată de 13 sec. și 1 apariție.

Durata totală de reflectare a concurenților electorali în cele 4 perioade de control a constituit 05 min. 13 sec., în 21 de apariții.

Dintre participanții la referendum, timpul de reflectare cel mai mare l-a deținut AUR cu 20 sec. și cu 1 apariție. Acesta este urmat de partidele Acasă, PCRM, MAN, VP,PPN, PSDE, menționați într-un subiect cu câte 5 sec. fiecare.

„R Live TV”

I. Program de știri și actualități

În perioada de raport, serviciul media de televiziune „R Live TV” nu a difuzat programe de știri și actualități.

II. Dezbateri electorale

În perioada de raport „R Live TV” a organizat 4 dezbateri electorale pentru alegerile la funcția de președinte al Republicii Moldova. Au fost invitați toți concurenții electorali (11), însă doi nu s-au prezentat – M. Sandu și V. Furtună.

Au fost organizate și 5 dezbateri electorale pentru alegerile referendumului republican constituțional la care au fost invitați toți (15) participanții înregistrați la Comisia Electorală Centrală, dintre 5 nu s-au prezentat – PCRM, CUB, AUR, MAN și Partidului Reîntregirii Naționale „Acasă”.

Moderatoarea a menționat că concurenții electorali și participanții la referendum au fost invitați în ordinea înregistrării la CEC. Fiecare candidat la funcția de președinte și participanții la referendum au avut la dispoziție câte 10 min., timp repartizat pentru prezentare, răspunsuri la întrebările moderatorului și ale contracandidaților și pentru mesajul de final.

Toate dezbaterile au fost difuzate în reluare, în zilele următoare la orele 06:00 și 07:00, cu excepția dezbaterilor din 18 octombrie 2024, întrucât urmau zilele când agitația electorală este interzisă. Astfel, în raport cu participanții la ultima dezbatere poate fi constatată o deviere de la principiul echității.

Conform Declarației de reflectare a alegerilor prezidențiale și a referendumului constituțional din 20 octombrie 2024, serviciul media audiovizual a indicat că va organiza dezbateri electorale în zilele de luni-vineri, la ora 20:00 și în reluare marți – sâmbătă, ora 6:00, deși programul de dezbateri pentru referendum a fost difuzat la ora 18:00 și 19:00.

Data fiind difuzarea programelor de dezbateri electorale la o altă oră decât cea indicată în Declarație, în raport cu activitatea „R Live TV” sunt relevante prevederile pct. 28 din Regulamentul CEC, potrivit cărora: *„FSM reflectă alegerile în conformitate cu declarația privind politica editorială după aprobarea acesteia de către CA și după publicarea ei pe pagina web oficială a CA. Declarațiile se plasează, în termen de 24 de ore de la aprobare, pe pagina web oficială a CA.”*

Potrivit prevederilor art. 90 alin. (1) din Codul electoral nr. 325 din 08.12.2022: *„În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri) și participanții la referendum sunt difuzate/publicate cu respectarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de Comisia Electorală Centrală.”*

Prin Decizia nr. 259 din 18 octombrie 2024, Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 5 000 de lei, furnizorul de servicii media „BRIGHT COMUNICATION” SRL, fondator al serviciului media audiovizual de televiziune „R Live TV” pentru încălcarea prevederilor art. 90 alin. (1) din Codul electoral (pct. 28 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media), în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. n) din Codul serviciilor media audiovizuale Republicii Moldova nr. 174/2018.

„Canal Regional”

I. Program de știri și actualități

În perioada de control, „Canal Regional” nu a difuzat programe de știri și actualități.

II. Dezbateri electorale

În perioada de control, „Canal Regional” nu a organizat dezbateri electorale.

III. Rezultate comparative și concluzii

De menționat că, în Declarația privind reflectarea alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și a referendumului republican constituțional din 20 octombrie 2024, serviciul media audiovizual nu s-a angajat să difuzeze programe de știri și actualități, dar s-a angajat să organizeze dezbateri electorale în zilele de marți și vineri la ora 20:00. Totodată, prin scrisoarea nr. 03/10 din 13 octombrie 2024, serviciul media audiovizual a comunicat CA despre faptul că este în imposibilitate de a produce dezbateri electorale în legătură cu defecțiunile tehnice apărute.

În acest context, sunt relevante prevederile art. 90 alin. (6) al Codului electoral, potrivit cărora: *„În campania electorală pentru orice tip de scrutin, furnizorii de servicii media audiovizuale sunt obligați să organizeze dezbateri dacă au inclus în declarații ale politicii editoriale angajamente de organizare a dezbaterilor electorale și dacă acestea au fost adoptate de Consiliul Audiovizualului”*

În cadrul deliberărilor, membrii CA au decis sancționarea cu amendă minimă a serviciilor media audiovizuale „Moldova-1” și „Cinema 1”, pentru că au omis informația despre metodologia utilizată, geografia sondajului și autorizarea sau lipsa autorizării de către CEC la prezentarea sondajelor de opinie privind preferințele politice ale alegătorilor, cu încălcarea prevederilor pct. 48 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de CEC.

Totodată, membrii CA au decis sancționarea cu amendă minimă a serviciului media de televiziune „Canal Regional” pentru faptul că nu a organizat dezbateri electorale, încălcând, astfel, art. 90 alin. (6) din Codul electoral nr. 325/2022, dat fiind angajamentul furnizorului de a organiza dezbateri electorale, conform Declarației privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor, aprobată de CA.

În temeiul prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, ale Codului electoral nr. 325/2022 și ale Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1137 din 28.07.2023,

Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova DECIDE:

1. Se ia act de controlul serviciilor media de televiziune: „Moldova-1”, „TV-Găgăuzia”, „Pro TV Chișinău”, „Canal Regional”, „ATV”, „Exclusiv TV”, „Jurnal TV”, „TVC 21”, „TV8”, „TVR Moldova”, „Cinema 1”, „N4”, „SOR TV”, „Drochia TV”, „Media TV”, „TV Elita”, „Studio L” și „R Live TV” și se aprobă Raportul de monitorizare privind reflectarea alegerilor prezidențiale și a referendumului republican constituțional din 20 octombrie 2024, pentru perioada 14-18 octombrie 2024 (se anexează).
2. Se sancționează cu amendă în mărime de 5 000 de lei furnizorul de servicii media „Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova”, fondator al serviciului media audiovizual „Moldova-1”, pentru încălcarea prevederilor art. 90 alin. (1) din Codul electoral (pct. 48 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media), în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. n) din Codul serviciilor media audiovizuale Republicii Moldova nr. 174/2018.
3. Se sancționează cu amendă în mărime de 5 000 de lei furnizorul de servicii media „A.Video Content” SRL, fondator al serviciului media audiovizual „Cinema 1”, pentru încălcarea prevederilor art. 90 alin. (1) din Codul electoral (pct. 48 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media), în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. n) din Codul serviciilor media audiovizuale Republicii Moldova nr. 174/2018.
4. Se sancționează cu amendă în mărime de 10 000 de lei furnizorul de servicii media „Canal Regional” SRL, fondator al serviciului media audiovizual „Canal Regional”, pentru încălcarea

prevederilor art. 90 alin. (6) din Codul electoral, în conformitate cu art. 84 alin. (6) lit. e) din Codul serviciilor media audiovizuale Republicii Moldova nr. 174/2018.

5. În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, furnizorii de servicii media „Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova”, „A.Video Content” SRL și „Canal Regional” SRL sunt obligați să difuzeze textul sancțiunii în următoarele 48 de ore de la data adoptării deciziei privind aplicarea sancțiunii, sonor și/sau vizual, de cel puțin 3 ori, în orele de maximă audiență, din care o dată în principalul program audiovizual de știri, în cazul serviciilor media audiovizuale generaliste și/sau de știri:

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 5 000 de lei furnizorul de servicii media audiovizuale IP Compania „Teleradio-Moldova”, fondator al serviciului de televiziune „Moldova-1”, pentru încălcarea prevederilor pct. 48 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1137/2023 și anume, neprezentarea informației despre geografia sondajului și autorizarea sau lipsa autorizării sondajului de către CEC.

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 5 000 de lei furnizorul de servicii media audiovizuale „A. Video-Content” SRL, fondator al serviciului media de televiziune „Cinema 1”, pentru încălcarea prevederilor pct. 48 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1137/2023 și anume, neprezentarea informației privind metodologia utilizată și geografia sondajului.

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 10 000 de lei furnizorul de servicii media audiovizuale „Canal Regional” SRL, fondator al serviciului de televiziune „Canal Regional”, pentru încălcarea prevederilor art. 90 alin. (6) din Codul electoral, potrivit cărora: „În campania electorală pentru orice tip de scrutin, furnizorii de servicii media audiovizuale sunt obligați să organizeze dezbateri dacă au inclus în declarații ale politicii editoriale angajamente de organizare a dezbaterilor electorale și dacă acestea au fost adoptate de Consiliul Audiovizualului”.

6. Furnizorii de servicii media „Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova”, „A.Video Content” SRL și „Canal Regional” SRL vor prezenta, în termen de 5 zile de la aducerea la cunoștință a prezentei decizii, un raport despre executarea prevederilor art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, care va include data și ora difuzării textului sancțiunii.

7. Furnizorii de servicii media „Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova”, „A.Video Content” SRL și „Canal Regional” SRL vor prezenta dovada achitării amenzilor în termen de 30 de zile de la aducerea la cunoștință a prezentei decizii.

Datele bancare pentru achitarea amenzii: Cod fiscal: 1006601000037

Beneficiar: Ministerul Finanțelor – Trezoreria de Stat

Adresa băncii: mun. Chișinău, str. Constantin Tănase nr. 7

Codul IBAN: MDXXTRGAAA143111LLLL0000

„XX” – codul de control, care se formează conform Anexei nr. 4 la Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 157/2013 (cod numeric);

„LLLL” – cod ce descifrează codul localității conform CUATM (cod numeric)

8. Raportul de monitorizare privind reflectarea alegerilor prezidențiale și a referendumului republican constituțional din 20 octombrie 2024, pentru perioada 14-18 octombrie 2024, se remite Comisiei Electorale Centrale și se publică pe site-ul web oficial al Consiliului Audiovizualului cel târziu la data de 26 octombrie 2024, conform prevederilor art. 90 alin. (16) din Codul electoral nr. 325/2022.

9. Prezenta decizie poate fi contestată în ordine de contencios administrativ la Curtea de Apel Chișinău (mun. Chișinău, str. Teilor nr. 4), în termen de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost adoptată prezenta decizie, fără a fi necesară depunerea unei cereri prealabile.

10. Controlul asupra executării prezentei decizii se pune în sarcina Direcției control servicii media audiovizuale.

11. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și se publică pe site-ul web oficial al Consiliului Audiovizualului.

PREȘEDINTĂ

Liliana VIȚU-EȘANU